

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

"עד דלא ידע" בלי מחשבה הוא הוללות.
בשביל ה"עד דלא ידע" צריך לדעת הכל, ללמוד חסידות –
ואז ה"עד דלא ידע" שלך שווה משהו...

[מתוך השיעור 'שמחה, טעם ותענוג']

תצוה־זכור־פורים תשפ"ג

תצוה זכור פורים ה'תשפ"ג

- מצוות המלחמה**
מלכות ישראל – תיקון המדינה
ארבעה חמישה מניעים למלחמה

25

שמחה, טעם ותענוג
פורים עם המגיד ממעזריטש
שמחת חזש אדר ופורים
וטוב הטעם שבמחיית עמלק

04
- הסיפור החסידי**
סיפור לפורים
רבי צבי הירש מזידיטשוב

26

פרצוף מרדכי
התבוננות בדמותו של מרדכי הצדיק
מדותיו העצמיות של מרדכי –
מנהיג הדור

10
- הניגון החסידי**
מספר 535
ניגון מהיר ועליז מל' אדר ראשון תשפ"ב

27

חסורת "ונשמע"
שלשת פסוקי "ונשמע"
תורה עבודה גמילות חסדים
ומחשבה קול-דיבור

14
- מענות ותשובות**
תשובות הרב לשואלים
כפייתיות, התאמה בשידוך
הקמת אתר לשיעורי תורה

28

"כדת" בספר התניא
תניא יומי לפורים
"כדת" של העולם הזה
ו"כדת" של העולם הבא

18
- כתר כהונה**
קול שמחה
כתר תורה מעל כתר כהונה

20
- כידושין ונישואין – מחשה למשיח**
"יוצאה והיתה" – הערות במסכת גיטין
מהר סיני למגילת אסתר ולמשיח

22
- פִּאָזוֹר לְעֵזְרָא
הַרֹפֵּא הַמַּמְחָה
רְזִי יִסְפָּר לָנוּ עַל הַרְפּוּאָה הַמְיֻחָדֶת
שֶׁל אֶהְרָן הַכֹּהֵן – סֵם הַפִּנּוֹת**

29

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה נצח אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי **נפלאות** היקרים. לפניכם גליון לפרשת **תצוה זכור** ולחג **הפורים**, מלא בכל טוב, **פורימי** ו**שמח מתמיד!**
מה בגליון?

השבוע לכבוד חג הפורים הגליון הוא בבחינת **"קנקן חדש מלא ישן"** – מלא ב**שיעורים פורימיים**. שלשה חלקים שטרם פורסמו מהתוועדות **ליל פורים דאשתקד** וחלק קטן מסעודת **יום פורים תש"פ**.

בשיעור **הראשון – שמחה, טעם ותענוג** – מעמיק הרב בתורה של הרב המגיד העוסקת בשמחת חֵדש אדר וחג הפורים ומבאר את **ההבדל בין שמחה מתוקנת להוללות**. לימוד חובה לקראת משתה הפורים! הפרק השני עוסק במצוות **מחיית זכר עמלק וזכירתו** ובשמחה הגדולה וטובי-הטעם השייכים למצוות אלו.

השיעור השני בגליון – פרצוף מרדכי – פורש בפנינו **התבוננות קצרה על דמותו של מרדכי**. על המידות העצמיות של מרדכי, מנהיג ישראל בדורו – **בהירות המוחין והכח לתת עצה מעשית נכונה** – והמידות הנוספות בהן הוא צריך "להתלבש".

בשיעור השלישי – **מסורת "ונשמע"** – מתבונן הרב במסורה שמביא בעל הטורים על **שלושת הופעות המילה "ונשמע" בתנ"ך**, הקשר שלהן לפורים וההקבלה לתורה **עבודה גמ"ח**. **את חלק השיעורים חותם** שיעור קצר העוסק ב**לימוד התניא היומי של פורים**, בו מבאר הרב את סוד המילה "כדת" (החוזרת במגילה שוב ושוב), העבודה שע"פ טעם ודעת **ועבודת ה"כדת" של משיח**.

עדיין לא שבעתם משיעורים פורימיים? תשמחו לדעת שגם המדורים **גיטין והסיפור החסידי** עוסקים השבוע בפורים ומחית עמלק נזכרת גם במדור **תיקון המדינה**.

בטח חיכתם לשמוע על **התוועדות ליל פורים השנתית** – דפדפו לגב הגליון בשביל הפרטים [ואם טרם דפדפתם: **יום שני** בלילה, **ליל פורים דפרדים** – י"ד אדר בשעה 21:30 בישיבת **רמת אביב** ברחוב **טאגור 32**, תל אביב].

שבת שלום ומבורך, מחיית עמלק מענגת ופורים שמח,

המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם

שלחו הודעה לאלעזר במספר 052-5065243

שמחה, טעם ותענוג

קיצור מהלך השיעור

בסיום התוועדות ליל פורים העמיק הרב בתורה קצרה של הרב המגיד ממעזריטש השייכת ל**שמחת אדר** בכלל ו**שמחת פורים** בפרט. **פרק א** עוסק בשמחה **מתוקנת**, הבאה **מתוך מחשבה**, לעומת שמחה ללא מחשבה שהיא **הוללות** – ולומד מתוך כך כיצד צריכה להיות **שמחת פורים** ואפילו השתיה "עד דלא ידע". **פרק ב** מלמד על **יחוד הטעם והתענוג** הנדרש במצוות הפורים בכלל ובמצוות **מחית עמלק** בפרט. במצוות אלה לא די בקבלת עול – בזכירת עמלק נדרש **טוביטעם** (געשמאק), במחית עמלק יש תענוג, ואפילו **איסור שכחת עמלק**, הנובע מ**יראה**, מביא בסופו של דבר ל**שמחה גדולה**.

של הבעל שם טוב והרבי של אדמו"ר הזקן. בסיום התורה הזו הוא מביא מה שידוע ש**מחשבה** אותיות **בשמחה**^ב – תיקון המחשבה הוא על ידי שמחה – שמחת פורים. הוא לא כותב שהמחשבה היא השמחה, אלא שאת השמחה צריך לקבל מהמחשבה. קודם אמרנו^ג שכאשר רואים את "תכלת מרדכי", היראה של מרדכי^ד, העם מתמלא שמחה – "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי".

א. שתיה "עד דלא ידע" מתוך מחשבה שמחה מתוך מחשבה

יש דרוש קצר לחג הפורים של המגיד ממעזריטש^א, התלמיד המובהק וממלא המקום

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. התוועדות ליל פורים תשפ"ב (ח"ו) – רמת אביב.

א דברות המגיד מאמרי פורים ז (וש"נ). וזה לשונו: [משנכנס אדר מרבין בשמחה]

הטעם והתענוג הם רעין דלא מתפרשין, אם יש לו טעם אז יש לו תענוג, והטעם הוא מהמחשבה, ואם אוכל בלא מחשבה, אין לו טעם וגם תענוג.

בשמח"ה הוא אותיות מחשב"ה, ושמחה הוא גם כן תענוג, והוא אצל המחשבה, ושמחה בלא מחשבה הוא נקרא הוללות.

ב תקו"ז תקון כב (סז, א).

ג ח"א של השיעור – נדפס בגליון שמיני תשפ"ב.

ד ראה גם בח"ב של השיעור – נדפס לקמן.

תיקון המחשבה

הוא על ידי שמחה

– שמחת פורים.

הוא לא כותב

שהמחשבה היא

השמחה, אלא

שאת השמחה

צריך לקבל

מהמחשבה

בשמחה"י.^ב

מה הקשר בין המחשבה לשמחה מלמד אותי לגבי שמחת פורים? הוא כותב ווארט שהוא מאד 'למעשה', גם בשביל עכשיו ובמיוחד בשביל מחור, כאשר יש מצוה לשתות הרבה "עד דלא ידע"^ג: הרב המגיד כותב שאם השתייה השמחה לכתחילה היא בלי מחשבה – היא הוללות. אלה המלים שלו. שמחה ללא

מחשבה פנימית היא הוללות, היא קליפה. כך אומר המגיד.

"עד דלא ידע" – תכלית הידיעה

הווארט הזה צריך עיון – הרי השמחה צריכה להיות "עד דלא ידע", לא יודע כלום, אז איפה המחשבה כאן?!

כדי להבין זאת צריך לחזור דור אחורה, לחזור אל הבעל שם טוב. בתחלת כתר שם טוב^ד – אפשר לומר הווארט הראשון של מורנו הבעל שם טוב, מיסודות תורתו – מסביר הבעל שם טוב מהי "תכלית הידיעה שלא נדע"^ה (או, בנוסח המלא יותר – "תכלית הידיעה שנדע שלא נדע"). הוא נותן משל: יש אחד שלכתחילה לא יודע, זה גארנישט-ווערט (לא שוה מאומה), זו אי-ידיעה של גוי. אבל יהודי יודע הכל, הוא עובר את כל החדרים של המלך, נכנס לפלטרין של המלך, בודק ומתבונן בכל דבר, עד שהוא מגיע לחדר בתוך חדר, החדר הפנימי בו

היראה והשמחה הן "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין". כאן הוא אומר שאת השמחה של אבא, השמחה של פורים, צריך לקבל מהמחשבה.

כתוב בזהר "מחשבה ויובלא תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"^ו – במאמר הזה מחשבה היא אבא. לפעמים מחשבה בבניה, לפעמים בחכמה – **חשב-מה**, כמו **כח-מה** –

ולפעמים היא בכתה, מחשבה קדומה. מחשבה היא דבר גלמי – יכולה להיות בכתה, בחכמה או בבניה. במאמר הזה מחשבה היא חכמה ויובלא היא בינה, שנת החמשים, שנת הדרור. מרדכי הוא "מר דרור"^ז, מירא-דכיא^ח. כתוב בחסידות שמר הוא אדון – **מר אותיות רם**, הלעו"ז של **עמלק** – ודרור לשון חרות. זהו

קשר בין פורים לפסח^ט, שמרדכי הוא אדון החרות – ווארט יפה בחסידות. מר-דרור, בעל הבית על חרות. כלומר, יש משהו בפורים שהוא הקדמה ואפילו אדון ביחס ל"זמן חרותנו" של פסח. גם מחשבה (בחכמה) ושמחה (בבניה) הן "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין", לכן **מחשבה אותיות** "עבדו את הוי'"]

בשביל ה"עד דלא

ידע" של פורים

צריך לדעת הכל

– ללמוד המון

חסידות, לדעת

הכל – ואז ה"עד

דלא ידע" שלך

שוה משהו

ה ראה זהר ח"א קכג, א.

ו פלה"ר בראשית ד"ה "בראשית ברא" הב' אות ב (יה), ג; ראה ד"ה "בריש הורמנותא דמלכא" מהרה"צ רבי הלל מפאריטש (נדפס בספר **מגיד מראשית אחרית**, גל עיני תשע"ג).

ז תקו"ז תקון סט (קייב, ב).

ח שמות ל, כג.

ט תרגום אונקלוס עה"פ. וראה חולין קלט, ב.

י ראה אוה"ת שה"ש ח"ב עמ' תיט. ובכ"מ.

יא וראה גם לקומ"ת עד ("כי גם פורים הוא בודאי הילוך ודרך לפסח... וזה בחינת מרדכי מר דרור לשון חרות בחינת חרות של פסח וכו").

יב תהלים ק, ב.

יג מגילה ז, ב.

יד כש"ט (קה"ת) אות ג.

טו בחינת עולם יג, לג.

הכתר (כמו שאמרנו^ט על "עטרת זהב גדולה"^ז), אבל כתוב בזהר ש"גילוי עתיקא באמא"^{כא} – התענוג מתגלה דווקא באמא. אם יש טוב-טעם באבא יש התגלות התענוג באמא. דברנו על כמה בחינות של "תרין ריעין"^ט – כמו שאמרנו, אם יש יראה עילאה אצל הצדיק העם מתמלא שמחה. כך, אם יש טעם באבא יש תענוג באמא, והטעם והתענוג הם "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין".^ט שוב, זהו יחוד יפה מאד.

טעם ותענוג – "זכור" ו"תמחה"

איך נאמר זאת בלשון החסידות? איך אומרים טעם בלשון החסידות, באידיש? געשמאק. טעם הוא געשמאק, מי שמבין את המלה הזו. קודם כל צריך געשמאק. כעת מדברים על מצות מחית עמלק^{כב}, המצוה המיוחדת של פורים. צריך טוב-טעם במחית עמלק, געשמאק במחית עמלק. טעם הוא גם 'חוש'. כאשר אומרים שיש למישהו 'חוש' במשהו – כמו 'חוש' באהבת ישראל – הכוונה שיש לו טוב-טעם באותו דבר, כך כתוב בפירוש^{כג}. אי אפשר למחות את עמלק אם אין לך טעם בזה. טעם היינו חוש וגעשמאק בענין. לא מוחים את עמלק – במיוחד בפורים – בקבלת עול. לא שקבלת עול היא לא דבר טוב, אנחנו בעד קבלת עול, אבל פורים צריך להיות טעם ותענוג.

טעם ותענוג שייכים לפנים של האדם. במצוות מחית עמלק יש צד חיובי, של עשה, השייך לפנים, וגם צד שלילי, של לא-תעשה, השייך לאחור (כלומר, בא להגן על האחור

יושב המלך – לשם הוא כבר לא יכול להכנס. לחלופין, אם הוא נכנס לשם הוא כבר בלא דעת, לא יודע כלום, כי הוא בטל. לכן קוראים "תכלית הידיעה שלא נדע" – אתה צריך לדעת את הכל בשביל לא לדעת, זהו ה"עד דלא ידע" האמת.

בדיוק אותו דבר נכון לגבי פורים. לא זוכר אם מישהו כותב זאת, אבל זהו משהו פשוט וחשוב ביותר: בשביל ה"עד דלא ידע" של פורים צריך לדעת הכל – ללמוד המון חסידות, לדעת הכל – ואז ה"עד דלא ידע" שלך שוה משהו. "עד דלא ידע" בלי מחשבה הוא הוללות. ווארט מאד חזק שמצוה לפרסם על הקשר בין שמחה למחשבה.

ב. 'חוש' במחית עמלק

הטעם והתענוג

אבל זהו לא עיקר הווארט של הרב המגיד, אלא רק ווארט-משנה. עיקר הווארט מתחיל במטבע לשון שאיני זוכר בשום מקום אחר: "הטעם והתענוג הם ריעין דלא מתפרשין".

אנחנו מדברים כעת על "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין", חכמה ובינה, "עומק ראשית" ו"עומק אחרית"^{טז}, כנגד "ראשית גוים עמלק ואחריתו עדי אבד"^{יז}. הוא כותב "טעם ותענוג ריעין דלא מתפרשין". לפי הביטוי שלו טעם הוא חכמה, אבא, כמו "טעמו וראו כי טוב הוי"^{יח}, ותענוג הוא אמא. בדרך כלל אמא-בינה היא שמחה ואילו התענוג הוא רישא דאין של

טז ספר יצירה פ"א מ"ה (וראה פירוש הראב"ד שם).

יז במדבר כד, כ.

יח תהלים לד, ט.

יט ראה ח"ב של השיעור – נדפס לקמן.

כ אסתר ח, טו.

כא ראה הגהת הרנ"ש לאוצרות חיים שער עתיק פ"ד; תורת שמואל תרכ"ז עמ' לד (וראה שם עמ' עח שמציין לזהר ח"ג קעח, ב).

כב ראה באורך ח"ד של ההתוועדות – נדפס בגליון שמיני תשפ"ב.

כג ראה לקו"ב לשער היחוד פ"א.

זוכרים משהו טוב

כי יש לך טעם

בזכרון. הרבי

הקודם כתב

הרבה זכרונות כי

יש לו 'חוש' בזה,

יש לו געשמאק

בזה

"לא תשכח" מתוך יראה

"זכור" ו"תמחה" הן שתי המצוות שבצד פנים, כמו שכתוב שחכמה ובינה בפנים של האדם, אבל יש לאדם גם את המח האחורי, מח הדעת^ל, שם יש אחיזה מיוחדת של עמלק – פגם בלא-מודע, העלם הרע^ג

– וביחס אליו כתוב "לא תשכח". איזו מדה זו בנפש? כעת נתבונן במשהו מאד חשוב:

דברנו הרבה בזמן האחרון^ל על פנים ואחור. תיקון הפנים, מדת ישראל, הוא הטעם והתענוג שיש ב"זכור את אשר עשה לך עמלק" וב"תמחה את זכר עמלק". מצות מחית עמלק היא אחרי העמדת מלך^ל. אחרת לא צריך לקיים את המצוה בכלל. אם אין לך געשמאק, טעם וחוש, בזכירת המעשה שלו, גם לא ילך לך לקיים את המצוה. דווקא המלך, שנותן את האפשרות ל"תמחה", נותן גם טוב-טעם בזכירה שלו – אחרת הזכירה רק מתסכלת, אם אי אפשר גם למחות אותו.

כתוב^ל שאי אפשר ללמוד חסידות בלי חוש בפגם הברית, לו גורם עמלק^ל – בלי חוש בענין אי אפשר לטפל בו בכלל. לפעמים המושג 'חוש' הוא בשביל טיפול. לדוגמה, כאשר מישהו הולך להיות רופא, או רופא טבעוני – קצת

יש דברים שאני אוהב לזכור. אני הולך לישון – אני מנסה לזכור משהו טוב, אני זוכר משהו טוב בחיים

מצוות שונות, "זכור" ו"תמחה". לענינו, "זכור" הוא טעם. זוכרים משהו טוב כי יש לך טעם בזכרון. הרבי הקודם כתב הרבה זכרונות כי יש לו 'חוש' בזה, יש לו געשמאק בזה. לא זוכרים מתוך קבלת עול – זו לא מצוה של קבלת עול – אלא מתוך געשמאק. יש דברים שאני אוהב לזכור. אני הולך לישון – אני מנסה לזכור משהו טוב, אני זוכר משהו טוב בחיים. זהו טעם, תכונת חכמה. מהי מצות "תמחה"? לא רק געשמאק, טוב-טעם, אלא תענוג. כתוב^ט שאין תענוג כמו הנצחון בפועל. על התענוג המיוחד של מחית עמלק כתוב "ישמח צדיק כי חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע"^ל, שנדרש^ל על מרדכי בנקמה בהמן. עוד פעם, יש "זכור" ויש "תמחה" – טעם ותענוג, "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין".

קצת קשה לומר, אבל לחופא טוב יש איזה געשמאק במחלות. יש לו טוב טעם במחלה, לכן הוא לומד כל כך הרבה

כד עץ הדעת טוב פרשת כי תשא ד"ה "או ירצה כי הנה משה"; פתחי שערים נתיב פרצוף ד"א פתח לא; קהלת יעקב ערך 'נמלק'; מאור עינים פרשת וישלח ד"ה "זוה מש"כ ויאבק". ראה תו"א תצוה ד"ה "זכור" וביאורו; לקו"ת כי תצא לה, ג ואילך. כה ראה בארוכה בשיעור ז' אד"ש השתא (נדפס בגליון פורים צו תשפ"ב) וש"נ. כו דברים כה, טז. כז שם פסוק ט. כח ספר המצות עשין קפח'קפט (ובחינוך תרג'תרד). וראה בשיעור הנ"ל הערה כה. כט ראה תו"ח שמות ח"א רכד, ב ואילך. ובכ"מ. ל תהלים נח, יא. לא יל"ש עה"פ (כתובים רמז תשעו).

לכ ראה ע"ח שכ"ה פ"א (מ"ב). ובכ"מ.

לג ראה דרך חיים שער התשובה פ"ה. מלכות ישראל ח"א מאמר "מצות הצבור וחדש תשרי" עמ' קיא; שערי אהבה ורצון מאמר "מב מסעות של אהבה" פ"מ ובהערה קיז.

לד ראה בשיעור בשיעור הנ"ל הערה כה וכן בשיעורים שנדפסו בגליון ויקרא-זכור תשפ"א.

לה ראה רמב"ם ריש הלכות מלכים.

לו תורת שלום עמ' 172-174 (וראה הנסמן בארוכה בגליון ויצא תשפ"א מרשימת ג' כסלו דאז, ובכללות ברשימה שם); מחול הכרמים ח"ב פ"ט (עמ' קה). ובכ"מ.

לז ראה הנחומא כי תצא ט ובאורך בהנ"ל הערה כב.

טעם, תענוג, יראה ושמחה

נסיים בגימטריא: כמה שוים יחד **טעם-תענוג**? 648, פעמיים 324 (**חי** ברבוע) – רבוע כפול של **חי**. רק **תענוג** בפני עצמו הוא רבוע (של 23, **חיה-חדוה**), אבל יחד יוצא רבוע כפול. אם נחלק את 648 לשלש נקבל שלש פעמים **יראה**. אם יש לי עוד **יראה**, בצד האחור, "לא תשכח" – יש לי סה"כ ד"פ **יראה**.

מה הן ד פעמים **יראה**? דבר שלמדנו לאחרונה^{מב}. ד"פ **יראה** עולה בגימטריא "**ברבות צדיקים** [ישמח העם]"^{מד} – שנדרש^{מה} על מרדכי היהודי – והוא בגימטריא "**עבדו את הוי' בשמחה**". אותו מספר הוא גם שמחה מלאה (**שין מם חית הא**). זו גימטריא מופלאה, יפהפיה, ששמחה מלאה – אנחנו אומרים את הביטוי של הרבי "שמחה בטהרתה"^{מו} – שוה בדיוק **עבדו את הוי' בשמחה [מחשבה, כנ"ל]**. יש כאן ארבע מלים, כמו ארבע אותיות שמחה, והממוצע הוא **יראה**. הכל בסוד "עבדו את הוי' ביראה וגילו ברעדה"^{מז}, "במקום גילה שם תהא רעדה"^{מח}. זהו קשר שני פסוקי "עבדו את הוי'"^{מט}.

במצות מחית עמלק מצד אחד הכל הופך להיות "עבדו את הוי' בשמחה", עכשיו, שמחת פורים, אבל קודם יש שלש יראות בפנים –

קשה לומר, אבל לרופא טוב יש איזה געשמאק במחלות. יש לו טוב טעם במחלה, לכן הוא לומד כל כך הרבה. הרי צריך הרבה להשקיע בשביל ללמוד על כל המחלות האלה, לדעת מה עושים אתן ולזכור זאת בשעת מעשה. יש "זכור", יש "תמחה", אבל יש גם "לא תשכח" – מצות לא תעשה. "זכור" ו"תמחה" הן מצוות עשה. מהי מצות "לא תשכח"?

במח האחור, עמלק, "לא תשכח" – לא לתת לו להכנס ללא-מודע, להוציא אותו מהלא-מודע, בשביל לטפל בו^{לח}. כתוב "אשרי אדם מפחד תמיד"^{לט}. איך חז"ל^מ מפרשים זאת? ממה הוא מפחד? תלמיד חכם שלומד תורה ומפחד משכחה. הוא פוחד שמא ישכח את התורה שלו. בכלל, יש דברים שאסור לשכוח^{מא}. איזו מדה זו בנפש? מה בנפש מניע אותו לקיים את ה"לא תשכח"? פחד, יראה. הוא

ירא מלשכוח. עיקר ההבדל בין פנים ואחור הוא אהבה ויראה^{מב}. גם טעם וגם תענוג הם אהבה, אבל באחור יש יראה – יראת השכחה. צריך את היראה בשביל לא לשכוח.

לח ראה בעתה אחישנה עמ' קעדיקען ובהערה סח.
לט משלי כח, יד.
מ ברכות ס, א.

מא בלימוד תורה – ראה שו"ע אדה"ז יו"ד הלכות ת"ת פ"ב ה"ד. איסור שכחת ה' – מנין המצות בהקדמת הסמ"ג מצוה סד, ונמנה בהקדמת ספר חרדים. איסור שכחת מתן תורה – שכחת הלאוין לרמב"ן מצוה ב. ועוד.
מב מגיד דבריו ליעקב אות רנד ואור תורה תהלים אות רסב (בצורת האות ז); קדושת לוי ליקוטים ד"ה "הוד והדר לפניו".

מג בהתועדות י"ט כסלו השתא (נדפסה בגליון מקץ).
מד משלי כט, ב. ישנם שני פסוקים בהם כתוב "צדיקים ישמח" (בגימטריא ברית, ג"פ צדיק, אמונה פו"א): "ברבות צדיקים ישמח העם ובמשל רשע יאנח עם" ו"אור צדיקים ישמח ונר רשעים ידעך" (שם יג, ט). והנה, פלא, כל אחד מהפסוקים מתחלק לפי טעמי המקרא לשני חלקים, כאשר בכל פסוק החלק הראשון הוא כפולת 7 והחלק השני הוא כפולת 7 ברבוע כאשר סך כל שני הפסוקים הוא כפולת 7 ברבוע: "ברבות צדיקים ישמח העם" עולה 1337 – 191 פעמים 7; "ובמשל רשע יאנח עם" עולה 1127 – 23 פעמים 7 ברבוע; "אור צדיקים ישמח" עולה 819, 117 פעמים 7; "נור רשעים ידעך" עולה 980 – 20 פעמים 7 ברבוע. סך הכל עולה 4263 – 89 פעמים 7 ברבוע!

מה מגילה יא, א.

מו שיחת כי תצא י"ד אלול תשמ"ח.

מז תהלים ב, יא.

מח ברכות ל, ב.

מט ראה עוד **אשא עיני** מאמר יג (ובהתועדות הנ"ל הערה (מג).

יראה אותיות **ראיה**, ראיה היא פנים – ועוד יראה מפורשת באחור, "לא תשכח". הכל יחד – "זכור" – "תמחה" – "לא תשכח", שלש מצוות בשמחה". אז לחיים לחיים.

הַלּוֹמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדֹרֶךְ

- ◆ **בשמחה** אותיות **מחשבה** – את השמחה צריך לקבל מתוך המחשבה.
- ◆ מחשבה ושמחה הן "תדין ריעין דלא מתפרשין לעלמין" – שמחה ללא מחשבה היא הוללות.
- ◆ "תכלית הידיעה שלא נדע" – רק מתוך כל הידיעה מגיעים לאידיעה.
- ◆ כאשר נכנסים לחדר הפנימי של המלך מתבטלים במציאות ומגיעים לאידיעה.
- ◆ ל"עד דלא ידע" יש להגיע מתוך העמקה בלימוד חסידות וידיעת הכל.
- ◆ "הטעם והתענוג הם דיעין דלא מתפרשין לעלמין" – כאשר יש טעם בחכמה זוכים לתענוג בבינה.
- ◆ קבלת-עול היא חשובה מאד – אבל בפורים צריכים עבודה מתוך טעם ותענוג.
- ◆ אי אפשר למחות את עמלק בלי טעם ותענוג – נדרש 'חוש' במחית עמלק.
- ◆ זכרון תלוי בטוב-טעם ונצחון מביא לתענוג – הטעם מופיע ב"זכור את אשר עשה לך עמלק" והתענוג ב"תמחה את זכר עמלק".
- ◆ לפני השינה כדאי להזכר במשהו טוב שקרה לי.
- ◆ מחית עמלק תלויה בהעמדת מלך – האפשרות ל"תמחה" נותנת תענוג ב"זכור".
- ◆ כדי לטפל במשהו צריך להוציא אותו מהלא-מודע אל המודע – להעביר אותו מהאחור אל הפנים.
- ◆ לרופא צריך להיות 'געשמאק' במחלות – רק כך הוא יוכל להעמיק בהן כדי לטפל בהן.
- ◆ הזכרון (בפנים) בא מאהבה ואי-שכחה (שמירת האחור) באה מיראה.
- ◆ תכלית כל העבודה היא שמחה: **טעם-תענוג-יראה** (כנגד חב"ד) עולים **"עבדו את הוי' בשמחה"**.

פרצוף מרדכי

קיצור מהלך השיעור

בתוך התוועדות ליל פורים ערך הרב התבוננות קצרה על סוד **עשר הספירות** בדמותו של **מרדכי הצדיק**. מההתבוננות עולה מה הן **המדות העצמיות** של מרדכי היהודי, **מנהיג כל ישראל** בדורו, ובאילו מדות צריך **'להלביש' אותו מבחוץ** כדי להביא אותו לידי **ביטוי שלם** ולהביא לכל היהודים "אורה ושמחה וששון ויקר".

"תכלת וחור" – אהבה ויראה

כתוב בחסידות^א שהתכלת היא היראה, יראה-עילאה, של הצדיק. אחד מסימני ביאת משיח הוא שהתכלת תחזור לכולנו^ב. כאן בפסוק המדה הראשונה היא התכלת. מהו החור? חור, לשון חוור, הוא צבע לבן. חור ותכלת מופיעים גם בתחלת המגלה, בפסוק "חור כרפס ותכלת וגו"^ג. שם יש תופעה מיוחדת, האות המיוחדת הראשונה במגלה, ח רבתי של "חור". בכל אופן,

הספירות בלבושי מרדכי

אחרי קריאת מגילה נוהגים לומר את הפיוט "שושנת יעקב", שאנחנו אוהבים גם לשיר. לשון הפיוט, "שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי" באה מהפסוק – שהוא אחד מארבעת הפסוקים שהצבור אומר יחד לפני הבעל-קורא – "ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן והעיר שושן צהלה ושמחה". מיד אחר כך אומרים את הפסוק הבא, הפסוק הכי מוכר לכולנו מתוך המגלה, "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר", עליו מוסיפים בהבדלה "כן תהיה לנו". נסביר כעת את כל הפסוק כדרך המקובלים, שאוהבים לתת ערכים לפי הספירות לכל אחד מהמושגים:

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. התוועדות ליל פורים תשפ"ב (ח"ב) – רמת אביב.

א תורת אבות פורים ב. נתבאר בח"א של התוועדות – נדפס בגליון שמיני תשפ"ב.

ב ראה ספרי דברים (וזאת הברכה) שנד.

ג אסתר א, ו.

יש לו כתר ויש לו חסד וגבורה, אהבה ויראה, ויש לו תפארת, ויש לו יחוד יסוד ומלכות, אבל איפה החכמה, הבינה והדעת שלו? ואיפה נצח והוד?

שלעתיד לבוא "צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה" – עטרה היא הכתר, ולא סתם כתר אלא רישא דאין, התענוג של הכתר, תענוג שלמעלה מטעם ודעת. יש בכתר אמונה-תענוג-רצון, ו"עטרת זהב גדולה" היא התענוג של הצדיק אותו הוא גם מקרין לעם.

"בוץ וארגמן" –

יסוד ומלכות

אחר כך "תכריך [לשון חיבור] בוץ וארגמן". ארגמן הוא צבע המלכות עצמה¹. סתם צבע של מלכות בתורה הוא ארגמן, צבע שנוטה לאדום, אבל הוא מורכב. כתוב בקבלה² שהמלה **ארגמן** היא מלה סודית, מורכבת מכל המלאכים שמשרתים את המלך – אוריאל, רפאל, גבריאל, מיכאל, נוריאל. כל מכלול מלאכי רום ש"משרתיו כולם"³, שרי המלך. זהו ההרכב היפה – אבל הנוטה לאדום, בסוד "דינא דמלכותא דינא"⁴ – של צבע ארגמן.

מהו "בוץ"? כאן כתוב "תכריך בוץ וארגמן" – צריך לחבר את הבוץ והארגמן יחד. כתוב⁵ שבוץ הוא מדת הצדיק. בוץ הוא בד דק ויקר במיוחד, בד עדין, פשתן שמקורו במצרים⁶ – בד מאד יקר – והעדינות הזו של הבוץ, היפי

¹ ברכות יז, א.

² יא ראה קהלת יעקב ערך 'רג' (וכן בזהר ח"ג קפג, ב).
³ יב פרדס שכ"ג פ"א ערך 'ארגמן'; שער הגלגולים הקדמה לט. ובכ"מ.

⁴ יג נוסח ברכת "יוצר אור".

⁵ יד ב"ק קיג, א.

⁶ טו ב"אשת חיל" כתוב "שש וארגמן לבושה", ושש היינו בוץ (רש"י זבחים יח, ב ד"ה "דברים"). ו"שש" הוא סוד המדה הששית, היסוד, וכן "שש" לשון "ששון" – "ששן" זו מילה" (מגילה טז, ב), יסוד. בכתבי הרמ"מ משקלוב (עמ' שצט) מובא עוד ש"בוץ וארגמן" בגימטריא **צדיק צדק**, כנוי היסוד והמלכות (זהר ח"ג רצז, א; פרדס רמונים שכ"ג פי"ח. ובכ"מ).

⁷ טז ראה בפירוש הראב"ע ובפירוש ר' יוסף אבן יחיאל לאסתר ח, טו.

בנפש "חור" היינו אהבה.

יראה הולכת יחד עם אהבה – שתי כנפים של העוף, בשביל לפרוח לעילא צריך אהבה ויראה⁷. לפעמים, כמו בתחלת המגלה, "חור" קודם. אבל כאן בסיום המגלה, בתכל"ס, "ומדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור", קודם התכלת – קודם יראה ואחר כך אהבה. זהו, כמו שכתוב בספר התניא⁸, הסדר

הרגיל. יש סדר שיוצא מהכלל, אהבה לפני יראה, אבל הסדר הרגיל של כולם הוא קודם יראה – יראה תתאה דווקא – ואחריה מגיעים לאהבה, דרגה יותר גבוהה. יש מדרגה של נוקבא, "אשה יראת הוי' היא תתהלל", ואחריה בא הזכר, "זכר חסדו"⁹, "דרכו של איש לחזר אחרי אשה"¹⁰, החזר אחרי התכלת.

"לבוש מלכות" – תפארת

עוד לפני "תכלת וחור" כתוב "לבוש מלכות". מהו ה"לבוש מלכות" סתם? תפארת, כמו שכתוב אצל אהרן הכהן הגדול שהלבושים הם "לכבוד ולתפארת"¹¹. אחר כך תכלת – פנימיות היראה. אחר כך חור – מדת החסד. הכל לפי הסדר מלמטה למעלה, ככה צריך שצדיק יתלבש ויתגלה ויתפאר. "לבוש מלכות" הוא התפארות של קדושה, וההתפארות דקדושה של הצדיק היא לפי הסדר – התפארות בתכלת (היראה) שלו ואחריה התפארות בחור (האהבה) שלו.

"עטרת זהב גדולה" – כתר

אחר כך יש "עטרת זהב גדולה". כתוב

ד תקו"ז (כה, ב). וראה בהערה הבאה.

ה פל"ט ואילך.

ו משלי לא, ל.

ז תהלים צח, ג.

ח ע"פ קדושין ב, ב.

ט שמות כח, ב; שם, מ.

והדעת שלו (שהן יחידה אחת)? ואיפה נצח והוד (שהן עוד יחידה)?

הספירות החסרות – מוחין ועצות מעשיות

מה הן נצח והוד? "כליות יועצות"^{כא} – הכח לתת עצה, "עצה טובה קא משמע לך". כתוב בקבלה^{כב} שהכליות הכי קרובות למוחין – דווקא שתי הכליות מצטרפות למוחין. התכל'ס של המוחין היא להגיע לשיקול דעת – מח הדעת. מחכמה ובינה צריך להגיע בסוף לשיקול דעת, שיקול נכון. במיוחד אם אתה מנהיג – אתה צריך לקבל החלטות. בשביל לקבל החלטות צריך חכמה-בינה-דעת וגם צריך שתי כליות יועצות. יש ביטוי בחז"ל^{כג} ביחס לתורה של אברהם אבינו: מי לימד את אברהם תורה? לא היה לו רב. כתוב שהכליות שלו נעשו שני רבנים שלימדו אותו תורה. זהו הביטוי – לא השכל שלו נעשה רב אלא הכליות שלו. כל התורה של אברהם אבינו, המאמין הראשון, היהודי הראשון, אבי האומה שלנו – באה מהכליות שלו.

מאד משמעותי כאן שבתיאור של לבושי מרדכי, עם כל הספירות שהסברנו, חסרות הספירות חכמה-בינה-דעת-נצח-הוד – שכל ונתינת עצה. מהי עצה? עצה מעשית. נצח והוד הם כוחות של מעשה – תכל'ס, מה עושים עכשיו. השכל אומר מה טוב – מה טוב לעשות, למה צריך לשאוף. אבל העצה מה עושים עכשיו כדי ליישם זאת, כדי להגיע לטוב הרצוי – כל איש עסקים צריך לדעת טוב טוב מה עושים ברגע הזה – שייכת לכליות. כל זה חסר כאן – למה?

מרדכי עצמו ולבושי

קודם כל, בשביל להבין, נעשה את חשבון

הפשוט של הבוץ, של הבד, הוא בקבלה תיקון הברית^{כד}. תיקון הברית הוא מדת היסוד. מדת היסוד מתחברת-מתאחדת עם המלכות. בקבלה "תכריך בוץ וארגמן" הוא יחוד יסוד ומלכות.

השמחה בזכות לבושי מרדכי

רק אחרי כל הפרטים האלו כתוב "והעיר ושושן צהלה ושמחה. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר". כדי שיהיה "והעיר ושושן צהלה ושמחה" צריך שמרדכי יצא עם כל הביגוד הזה, כל הפאר הזה, כל הגדולה הזו של תפארת ויראה ואהבה ותענוג אלקי ויסוד – בנפש מדת היסוד-הבוץ היא מדת האמת – ומלכות.

כמה שהארגמן מגוון, פנימיות מדת המלכות של הקדושה היא שפלות, כמו "דוד מלך ישראל חי וקים"^{כה} שאומר "והייתי שפל בעיני"^{כו}.

אבל יש כאן שאלה: לכאורה צריך להלביש את מרדכי עם כל עשר הספירות, שיהיה לו הכל – כאן באמת יש לו

הרבה, אבל לא הכל. מה הכי בולט שאין כאן? חב"ד. איפה השכל פה בסיפור?! אפשר לומר שאולי השכל הוא לא בגד, לא פאה, אולי הוא בטול. מה עוד חסר? עוד זוג של שתי ספירות שהולכות יחד, "תרין פלגי גופא"^{כז}, נצח והוד.

שוב, יש לו כתר ויש לו חסד וגבורה, אהבה ויראה, ויש לו תפארת, שהיא "לבוש מלכות" בכלל – כלל המושג "לבוש מלכות" בו הוא יוצא מלפני המלך – ויש לו יחוד יסוד ומלכות, "תכריך בוץ וארגמן", אבל איפה החכמה, הבינה

אם אתה מנהיג –
אתה צריך לקבל
החלטות. בשביל
לקבל החלטות
צריך חכמה-בינה-
דעת וגם צריך
שתי כליות יועצות

כא ברכות סא, א. וראה תקו"ד תקון מח (פה, א); תניא, אגה"ק טו.

כב ראה פרדס שכ"ג פ"א. ובכ"מ.

כג בראשית רבה סא, א.

יד וראה גם לקו"מ כט.

יח ר"ה כה, א.

יט שמואל'ב ו, כב.

כ זהר ח"ג רלו, א (ברע"מ); ע"ח שכ"ד (ע"מ) פ"א.

השכל אומר מה טוב - מה טוב לעשות, למה צריך לשאוף. אבל העצה מה עושים עכשיו כדי ליישם זאת, כדי להגיע לטוב הרצוי שייכות לכליות

האלה הם בעצם החב"ד שלו – "ומרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני".

זהו דבר אחד ששוה אצלו 777 – "איש יהודי... איש ימיני".

אבל אמרנו שחז"ל גילו לנו שיש לו עוד שם, שלא כתוב במגלה

בכלל, אלא במקום אחר בתנ"ך^{לא}

– פתחיה. אנחנו אולי מכירים מישהו שקוראים לו פתחיה, ולא יודעים שזהו שם של מרדכי

הצדיק, מרדכי היהודי. מתי קוראים לו פתחיה?

כשהוא חוזר לציון, אחרי כל הסיפור של פורים. מרדכי הוא אחד החוזרים לציון בתחלת בית שני, והיה לו תפקיד בבית המקדש השני שנבנה, וקוראים לו שם "מרדכי בלשן"^{לב}, היה בקי בכל הלשונות^{לג}.

מרדכי-פתחיה עולה 777 – זה הוא עצמו.

מה אמרנו עכשיו? שמלבישים אותו בכל מה שחסר לו. ההיפך ממה שאמרנו קודם. קודם אמרנו שהיו לו כל הספירות כתר-חסד-גבורה-תפארת-יסוד-מלכות, וחסרות לו חכמה-בינה-דעת-נצח-הוד. כעת אומרים שהוא עצמו **חכמה-בינה-דעת-נצח-הוד**, שעולים **מרדכי-פתחיה**.

כלומר, המדות העצמיות של מרדכי הצדיק, מנהיג עם ישראל, הן המוחין שלו, חכמה-בינה-דעת, שתפקידם לגלות בבהירות את הטוב האמתי – בלי 'להתבלבל' מנטיות דגשיות (מהעל-מודע או מהמודע) או מהמפגש עם המציאות החיצונית (ביסוד או במלכות) – והכח שלו לתת עצות מעשיות, להנהיג את המציאות בעצות של הנצח וההוד. מעבר למדות העצמיות שלו, חסרות לו המדות בהן מלבישים אותו – כעת, עם לבושי המלכות, יש לו שלמות עשר ספירות.

לא נחמיה יא, כד.

לב עזרא ב, ב.

לג ראה לעיל הערה כד (ובמצודות על עזרא הנ"ל).

הכוחות החסרים האלה: כמה עולה בגימטריא **חכמה-בינה-דעת-נצח-הוד**? לחיים לחיים, עד שתעשו את החשבון. זהו שם של 'משקה' ידוע כאן בארץ, שאין כאן על השלחן – 777. חסר למרדכי 777. חוץ מהרמוז הזה, שמעורר חיוך על הפנים, מה הוא עוד 777? איך המספר הזה שייך למרדכי? חז"ל מגלים^{כד} לנו דבר שלא היינו יודעים בעצמנו, שלמרדכי יש עוד שם.

[**איש יהודי-איש ימיני**] נכון, גם הכינויים

האלה עולים 777, אבל על הכינויים הללו אנחנו כן יודעים. הם מופיעים בפסוק שפותח את הדמות של מרדכי במגלה – "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי בן יאיר בן שמעי בן קיש איש ימיני"^{כה}. אם כבר מסבירים את הפסוק הזה – למה הוא נקרא "איש יהודי"? הוא לא מיהודה, הוא משבט בנימין, "איש ימיני". למה נקרא יהודי? "מיהו יהודי? זה הכופר בעבודה זרה"^{כז}. זהו מקור הביטוי "מיהו יהודי" בחז"ל. "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה"^{כח}, "לא קם וזע"^{כט}, לא מתפעל מהמן.

עוד דבר בפסוק: למה מייחסים אותו ג דורות, "בן יאיר בן שמעי בן קיש"? לתת לו את החב"ד, מה שחסר לו כמו שאמרנו. סוגיא שלמה בחסידות^{כט} ש"יאיר" לשון אור, חכמה, "שמעי" לשון שמיעה, בינה, ו"קיש" שהיה מקיש על דלתי רחמים^ל, דעת. אם כן, שלשת הדורות

כד שקלים פ"ה מ"א (הובא במנחות סה, א).

כה אסתר ב, ה.

כו מגילה יג, א.

כז אסתר ג, ב.

כח שם ה, ט.

כט-ראו אור"ת אסתר עמ' ב'ער (וראה מחברת הקדש שער פורים). ובכ"מ.

ל ראה מגילה יב, ב.

שיעור

שלשת פסוקי "ונשמע"

מסורת "ונשמע"

קיצור מהלך השיעור

בחלק נוסף של התוועדות ליל פורים העמיק הרב במסורה מיוחדת שמביא בעל הטורים – שלשת פסוקי "ונשמע" השייכים למתן תורה ("הדור קבלוה בימי אחשורוש"), לבגדי הכהן הגדול בפרשת תצוה (הסמוכה לפורים בהרבה מהשנים) ולקריאת המגלה. שלשת הפסוקים מקבילים לתורה, עבודה וגמילות חסדים וגם לשמיעה הפנימית במחשבה-קול-דבור.

שלשת פסוקי "ונשמע"

יש מסורה של התנ"ך, שמביא בעל הטורים^א, ששלש פעמים בתנ"ך כתובה המלה "ונשמע". יש עוד שלש פעמים "ונשמע"^ב, אבל המסורה סופרת רק "ונשמע":
הפעם הכי מפורסמת היא "נעשה ונשמע"^ג, כאשר קבלנו את התורה – התורה שבכתב – ברצון ובאהבה. אז ירדו המלאכים ונתנו לנו שני כתרים, אחד כנגד "נעשה" ואחד כנגד "נשמע", דווקא כי הקדמנו "נעשה" ל"נשמע", "בשעה

שהקדימו"^ד.

גם הפעם השניה היא בתורת משה, אצל אהרן, והיא קשורה לבגדי הכהונה – בגדי היקר שדברנו עליהם^ה בנוגע למרדכי הצדיק. על בגדי הכהונה קוראים בפרשת תצוה, הסמוכה לפורים בהרבה מהשנים. במעיל התכלת כתוב "ונשמע קולו בבאו אל הקדש לפני הוי' ובצאתו ולא ימות"^ו. יש במעיל פעמונים ורימונים בזכותם כאשר הוא נכנס, וגם כאשר הוא יוצא, "ונשמע קולו" – זו דרך ארץ^ז, להודיע שהוא נכנס וגם

ד שבת פח, א.

ה בח"ב של ההתוועדות – נדפס לעיל.
ו ורמז: אהרן הכהן עולה פורים (336) ועם מרדכי היהודי (314) הוא עולה 650 – "מר דרור" (שמות ל, כג) שנדרש (חולין קלט, ב) על מרדכי (כאשר מחשבים את הן הסופית באהרן הכהן כ־700 יעלה הכל ג"פ 650 הנ"ל).

ז שמות כח, לה.

ח ראה בפירושי ר"י בכור שור ורבינו בחיי על אתר.

נרשם ע"י אייל גלעד: לא מוגה. התוועדות ליל פורים תשפ"ב (ח"ג) – רמת אביב.
א בעל הטורים שמות כח, לה.
ב יהושע ב, יא ("ונשמע נימס לְכַבְּנוּ"); ירמיה לה, ח ("ונשמע פקול יהונדב בן רַכָּב אֲבִינוּ"); שם פסוקי ("ונשמע בְּאֵהָלִים וְנִשְׁמַע וְנַעֲשֶׂה כְּכֹל אֲשֶׁר אָמַר").
ג שמות כד, ז.

כנגד מאה עשרים ושבע שנים של שרה אמנו^ט, האשה היהודיה הראשונה – "תבוא אסתר שהיתה בת בתה של של שרה שחיתה ק' וכ' וז' ותמלוך על ק' וכ' וז' מדינות". כשהוא דרש זאת כל הקהל צחקו, התעוררו.

מה לומדים מכך? שכל המגלה בהשראת שרה אמנו. לשרה יש חוש – שנדרש היום לרבנים – איזה גר אמתי ואיזה גר לא אמתי. איזה גר אמתי, וצריך לקבל אותו בלי לענות את הדין, ואיזה גר לדחות. לאברהם אבינו אין את החוש הזה, הוא רוצה לקרב את כולם – כל הכבוד לו. אבל שרה אמנו יודעת שגר לא טוב קשה לישראל כספחת^{כג}, כמו ערב רב – יש לה חוש יותר ממשה. הגברים רוצים לגייר את כולם – יוסף מל את כולם^{כד}, משה רבינו קבל את כל הערב רב^{כה}, שלמה המלך גייר אלף נשים וחשב שכך יברר את כל הניצוצות הקדושים שבכל העולם כולו^{כו}. כל הגברים טענו. מי יודעת את האמת? רק שרה אמנו, "שמע בקלה"^{כז}.

כל המגלה מתחילה מאיזו השראה, אור מקיף גדול, של שרה אמנו, והיא מגיעה ל"רבים מעמי הארץ מתיידיים כי נפל פחד היהודים עליהם". זו מגלה של גיור כהלכה – מגלה של פתחיה, של אור לגוים^{כח}.

דרשת רבה על מקרא הגלה

נחזור לתחלת הפסוק – "ונשמע פתגם המלך בכל מלכותו כי רבה היא". יש דין מפורש בגמרא שבעל הטורים קושר לפסוק: "עבודה

להודיע שהוא יוצא. "דרך ארץ קדמה לתורה"^ט. על "ויקרא אל משה" חז"ל אומרים משהו מאד חזק, חריף, ש"כל תלמיד חכם שאין לו דעה [היינו דרך ארץ] נבלה טובה הימנו"^א. הנהגת דרך ארץ ב"ויקרא" היא שמשה רבינו מחכה שהקב"ה יקרא לו, לא נכנס בעצמו. קשור גם למדכי היהודי, "מדכי בדורו כמשה בדורו"^ב, שמקיש על הדלת – זה ה"בן קיש"^ג שלו^ד. זו גם בחינה של דעה – שיש לו דעה, שיש לו דרך ארץ. בכל אופן, אצל הכהן הגדול שנכנס לקדש כתוב "ונשמע קולו בבואו אל הקדש ובצאתו ולא ימות".

מתי הפעם השלישית? למה כל הנושא קשור אלינו? כי הפעם השלישית היא בפסוק מהמגלה, קרוב להתחלה – "ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן"^{טו}. פסוק מיוחד במינו. מי אומר את הפסוק הזה? ממוכן, שחז"ל^{טז} מגלים לנו שהוא המן. זהו פסוק שיש בו לכאורה תוכן אמתי, כמו שכתוב גם בספרי החסידות^{טז}. צריך לקיים את הפסוק הזה, "ונשמע פתגם המלך".

חוש בירור-הגרים של שרה

מה פירוש המלים "כי רבה היא" בפסוק? בפשט "רבה היא" רומז ל"שבע ועשרים ומאה מדינה"^{טז} של אחשוורוש, למלכות ה"רבה" שלו. רבי עקיבא דרש^{יח} על תחלת מגלת אסתר, "ויהי בימי אחשוורוש הוא אחשוורוש המלך מהדו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה", שהמדינות הן

ט ויקרא רבה ט, ג; תנא דבי אליהו רבה פ"א.

י ויקרא א, א.

יא ויקרא רבה א, טו.

יב ראה אסתר רבה ו, ב.

יג אסתר ב, ה.

יד ראה מגילה יב, ב.

טו אסתר א, כ.

טז תורת אבות פורים ד"ה (נתבאר בחלק הבא של ההתוועדות – נדפס בגליון שמיני תשפ"ב).

יז שם פסוק א.

יח בראשית רבה נח, ג.

יט בראשית כג, א.

כ רמב"ם הלכות איסורי ביאה פי"ד ה"א (וראה שם ה"ה ובשו"ע יו"ד רסח, ב). וראה בשיעור ג' אד"ר השתא (ובפרט בח"א, נדפס בגליון תצוה תשפ"ב).

כא ראה קידושין ע, ב.

כב תנחומא מקץ ז; בראשית רבה צ, ו; שם צא, ה. ובכ"מ.

כג שמות יב, לח.

כד לקוטי תורה (הארז"ל) מלכ"א י. ובכ"מ.

כה בראשית כא, יב.

כו כפי שנתבאר בחלק נוסף של ההתוועדות – "חג התפשטות התורה" – שנדפס בגליון שמיני תשפ"ב (וראה גם בנקודה המעובדת שם).

קורא נעשה עשיר גדול. אדמו"ר האמצעי אמר ששמע סיפור מאד נחמד, מאד יפה, ולכן נתן לו מגלה-געלט הגון. כמוכן כל החסידים גם נתנו לו והוא התעשר מאד (ובכך התקיימה ברכת אדמו"ר הזקן לאותו חסיד שיתעשר). בכל אופן, התכל"ס של מקרא מגלה הוא לתת כסף – "יתנו יקר". כתוב בפירוש שמקרא מגלה קשור לעמוד גמילות חסדים, למתנות לאביונים – "עיניהם של עניים נשואות למקרא מגילה"¹². איך אני יודע ש"רבה" גם מתלמוד תורה וגם מעבודה? ה"ונשמע פתגם המלך" "רבה היא" גם מ"נעשה ונשמע", תורה, וגם מ"ונשמע קלו בבאו אל הקדש", עבודה.

שוב, יש ג"פ "ונשמע" (אותיות שמעון, ב"פ זכור). אם עושים במספר סידורי ונ היינו כ ושרש שמע הוא נ, כלומר "ונשמע" הוא כן במספר הרגיל. ונשמע-ונשמע-ונשמע הוא כן-כן-כן בכל אחד משלשת העמודים עליהם העולם עומד.

"ונשמע" להעלה

מענין במסורה הזו שאף על פי שהניקוד אותו דבר – מסורת "ונשמע", כנ"ל – הצורה הדקדוקית אינה זהה בשלש הפעמים. ב"נעשה ונשמע" על פי פשוט הפירוש שאנחנו נשמע, גוף ראשון רבים, ובשני האחרים – "ונשמע קלו בבאו אל הקדש" ו"ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מדינות מלכותו כי רבה היא" – ה"ונשמע" הוא גוף נסתר בלשון עבר. אף על פי כן דורשים אותו דבר.

מה צריך לרמוז כאן? שגם את "נעשה ונשמע" צריך לפרש לא רק 'אנחנו נעשה ואנחנו נשמע', שקודם נעשה ואחר כך נשמע, אלא כמו שכתוב בזהר "עשיה לעילא"¹³ – שעל ידי שנעשה את רצון ה', "עושין רצונו של מקום"¹⁴, נעשה את מצוות ה' לשם שמים, כמו שה' רוצה, המצוות שלנו תשמענה למעלה, תעלינה למעלה. אנחנו

[בבית המקדש, כהן שעובד עבודה על המזבח בבית המקדש] ומקרא מגילה – מקרא מגילה עדיף ... תלמוד תורה ומקרא מגילה – מקרא מגילה עדיף¹⁵. מקרא מגלה עדיף מעבודה ועדיף מתלמוד תורה – מאיפה לומדים זאת? הוא אומר שאפשר לרמוז זאת ב"ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא" – לדרוש מהמלים המיותרת לכאורה, "כי רבה היא", שלכאורה שעדיף, רב, לשמוע את "פתגם המלך", לשמוע מגלה, גם מתלמוד תורה וגם מעבודה. בעל הטורים מוסיף שמי שאמר את ההלכה הזו הוא רבה – "כי רבה היא".

כמו שהסברנו הרבה פעמים¹⁶, רבה הוא שרש אדמו"ר הזקן – הוא שאומר "כגון אנא בינוני"¹⁷. כל ספר של בינונים, ספר התניא, הוא ספר של האמורא רבה – שלפי חז"ל¹⁸ היה "צדיק ורע לו". לא כמו שמסביר בתניא "צדיק ורע לו", שיש לו רע, אלא שהיה רע לו בחיים. הוא היה צדיק גמור, ודווקא הפירוש הזה ב"צדיק ורע לו" יכול להיות יותר נעלה מ"צדיק וטוב לו". שוב, ההשראה של התניא היא מרבה, יש הרבה דברים בהם אדמו"ר הזקן הוא 'גלגול' של רבה, ואחד הדברים שרבה אומר לגבי פורים הוא שמקרא מגלה חשוב מתלמוד תורה וחשוב מעבודה.

מה הם עבודה ותלמוד תורה? כתוב ש"על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים"¹⁹. אם חז"ל מציינים שמקרא מגלה חשוב מתורה וחשוב מעבודה – מה הוא מקרא מגלה? רמו ברור שענין עיקרי במקרא מגלה הוא מגלה-געלט. יש מנהג ישראל שצריך לתת כסף למי שקורא את המגלה²⁰. יש סיפור²¹ מאדמו"ר האמצעי שהבעל-

כז מגילה ג, א"ב.

כח ראה שיעורי א' אייר, י"ב סיון וי"ט סיון (ובניהם) תש"ע.

כט ע"פ ברכות סא, ב.

ל ראה המובא במו"ק כח, א. וראה עוד בנסמן בתולדות תנאים ואמוראים (הימן) בערכו (ח"ג עמ' 1067).

לא אבות פ"א מ"ב.

לב ראה משנה ברורה ס' תרצד ס"ק ד. ובכ"מ.

לג רשימות דברים ריש מדור אדמו"ר האמצעי (ובכ"ד) –

נתבאר במדור הסיפור החסידי בגליון תצוה תשפ"א.

לד מגילה ד, ב.

לה זהר ח"ג קח, ב.

לו ברכות לה, ב.

"נעשה" את המצוות ואז "ונשמע" למעלה הקול של המצוה – כמו שני ה"ונשמע" האחרים.

שמיעה במחשבה קול-דיבור

נלך עוד צעד קדימה בהתבוננות: מה ההבדל בין שתי הפעמים בהן המובן של "ונשמע" זהה גם לפי הפשט, ולא רק לפי הדרש של המסורה – "ונשמע קולו" ו"ונשמע פתגם המלך"? בשתייהן המובן הוא שיש משהו ש"נשמע", אבל בראשון שומעים "קול" ובשני את "פתגם המלך". "פתגם המלך" הוא כמו "דבר המלך"^{לז} או "דבר מלכות"^{לח}. מה ההבדל בין קול ודבר (המלך)? בקבלה הסוד של קול-דיבור הוא יחוד יעקב ורחל^{לט} – הקול הוא הפנימיות, רוח החיים שבתוך הדיבור, והדיבור הוא חיצוני יותר. שמיעת קול ושמיעת דיבור הן לא אותו דבר, על אף שאת שניהם אני שומע באזנים שלי. אמנם, בשמיעת דיבור, שהיא המדרגה הנמוכה יותר, יש גם מובן יותר קרוב לעוד פירוש של שמיעה – הבנה, כמו בפסוק "שמע ישראל הוי' אלהינו הוי' אחד"^מ במובן של הבנה (לא לשמוע קול או דבור אלא להבין, "שמע ישראל" בלבוש המחשבה). שלש השמיעות כאן הן מחשבה-קול-דיבור.

"נעשה ונשמע" היינו במחשבה. גם לפי הפשט, שנעשה בפועל ואז נשמע-נבין את טעם הדבר. אבל גם לפי הדרוש, ש"נעשה" ואז הדבר "ונשמע" למעלה – גם מחשבה, פנימיות, לא קול או דיבור. "ונשמע קולו" הוא בפירוש לשמוע קול. "ונשמע פתגם המלך" הוא שמיעת הדיבור, לשמוע פקודה, כמו בצבא – "וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן". זו פקודה שמתוכה צריך לעשות – 'נשמע ונעשה' (כמו שכתוב^{מא} שיהיה לעתיד לבוא, בעוד בעולם הזה "נעשה ונשמע").

מחשבה-קול-דיבור (שמקבילים לג"פ "ונשמע" – "נעשה ונשמע", "ונשמע קולו", "ונשמע פתגם") הם בסוד ה-ז'ה של שם הוי' – מחשבה היא ה עילאה, קול הוא ו ודיבור הוא ה תתאה. איך אומרים את הסוד של מחשבה-קול-דיבור? **קדם** – "קדם מפעליו מאז"^{מב} – ר"ת קול-דיבור-מחשבה. זהו רמז חשוב בספרי הקבלה^{מג}. מה הגימטריא של **קול-דיבור-מחשבה**? 703, משולש **הבל** (37, מספר מאד חשוב). ההבל העולה מהלב – **הבל-להב-הלב** – הוא המחבר את המחשבה לקול ודיבור הוא ההבל. כשאני מחבר את כל המספרים מ-1 עד 37 (**הבל**) אני מקבל 703, **קול-דיבור-מחשבה**!

לז אסתר א, יג; ב, ח; ד, ג; ח, יז; ט, א ובכ"ד בנ"ך.

לח שם א, ט.

לט ראה זהר ח"א ג, ב; ח"ג רכה, ב; עץ חיים שער ד פ"א, ובכ"ד.

מ דברים ו, ד.

מא בשם רבי אייזיק מהומיל. ראה **לב לדעת** ביאורים למאמר "פרק בעבודת ה'" ביאור ח. מב משל' ח, כב. מג ראה קהלת יעקב ערך 'קד'. ובכ"מ.

הלומד על מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ♦ מגלת אסתר היא מגלה של גיור כהלכה בהשראת שרה אמנו.
- ♦ הגברים רוצים לגייר את כל העולם ולנשים יש חוש את מי לקבל ואת מי לדחות.
- ♦ מקרא מגלה ("ונשמע פתגם המלך"), שעדיף מתלמוד תורה ("נעשה ונשמע") ומעבודת ("ונשמע קולו בבאו אל הקדש"), הוא עמוד גמילות החסדים של מגלה-געלט.
- ♦ "נעשה" את המצוות כרצון ה' "ונשמע" קולנו במרום.
- ♦ שלשת פסוקי "ונשמע" רומזים לשמיעה במחשבה-קול-דיבור.

"כדת" בספר התניא

קיצור מהלך השיעור

במשך השנים האריך הרב לבאר בהתוועדויות פורים את **סוד המלה "כדת"** (שהיא גם שם קדוש) החוזרת שוב ושוב במגלה. לפנינו התבוננות קצרה ופורימית בהופעות המלה הזו **בספר התניא** – דווקא בשיעור הלימוד היומי של פורים!

משכן לה' על ידי קביעות עתים לתורה

של היום, התניא של פורים¹: ומשחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו משכן ומכון לשבתו הוא יחודו ית' אלא ארבע אמות של הלכה שהוא רצונו ית' וחכמתו המלובשים בהלכות הערוכות לפנינו ולכן אחר שיעמיק האדם מחשבתו בענין ביטול הנ"ל כפי יכולתו זאת ישיב אל לבו כי מהיות קטן שכלי ושרש נשמתי מהכיל להיות מרכבה ומשכן ליחודו ית' באמת לאמיתו מאחר דלית מחשבה דילי תפיסא ומשגת בו ית' כלל וכלל שום השגה בעולם ולא שמץ מנהו מהשגת האבו' והנביאים אי לזאת אנעשה לו משכן ומכון לשבתו הוא העסק בת"ת כפי הפנאי שלי בקביעות עתים ביום ובלילה כדת הניתנה לכל אחד ואחד בהלכות תלמוד תורה וכמאמר רז"ל אפי' פרק אחד שחרית כו' ובזה ישמח לבו ויגיל ויתן הודאה על חלקו בשמחה

יש מלה מיוחדת במגלה, שבקבלה היא גם שם קדוש שרשום על מצחו של מלך המשיח – **כדת** (בגימטריא **משיח בן דוד**)². המלה "כדת" חוזרת חמש פעמים במגלה³. בכל התנ"ך יש רק עוד פעמיים "כדת", שתיהן בביטוי זהה בדניאל – **"כדת מדי ופרס די לא תעדא"**⁴, חוק ולא יעבור – שעולה בעצמו ד"פ **פורים**.

והנה, פלא, המלה "כדת" מופיעה רק פעם אחת בשלשת החלקים הראשונים של ספר התניא (שהם ספר התניא ה'מקורי', לפני הוספת אגרת הקדש וקו"א בידי בני המחבר) – בתניא

נרשם ע"י איתאל גלעד. לא מוגה. סעודת פורים תש"פ (ח"א) – כפ"ח.

א נתבאר באריכות בהתוועדות ליל פורים השתא (ובכ"ד) – נדפסה בגליון תצוה תשפ"א – וש"נ.

ב אסתר א, ח; א, טו; ב, יב; ד, טז; ט, יג.

ג דניאל ו, טו יג.

אסתר, "כדת מה לעשות במלכה ושת"י"^ט) – דבר שלא היה בדורות הראשונים.

אם יש רק פעמיים "כדת" בתניא כנראה יש קשר ביניהן. פעם אחת ביסוד של התניא, לגבי קביעות עתים, שככה מכניסים את הקב"ה לרשותנו, הכי קרוב שאנחנו יכולים להגיע לדרגת האבות – להיות מעין מרכבה לשכינה. ואחר כך "כדת מה לעשות", שהולכים לרבי ושואלים אותו שאלות בגשמיות, מבקשים ברכה ובמיוחד עצה בגשמיות – "בן חמשים לעצה". מי ששלם בחמשים שערי בינה – אחרי "בן ארבעים לבניה", אם משלים את חמשים השערים – מגיע ל"בן חמשים לעצה", ואז שואלים אותו בכל הענינים, לא רק ברוחניות אלא גם בגשמיות (והרמז המובהק – "כדת מה לעשות" עולה 1275 – 50 במשולש, סוד "תספרו חמשים יום"^י מאחד עד חמשים).

כנראה הא בהא תליא: ה"כדת" השני שייך דווקא לדורות האחרונים, בעקבתא דמשיחא. מהבעל שם טוב והלאה הולכים לצדיקים לשאול בעניני עולם הזה – יש בכך בחינת משיח (זה ה"כדת" של משיח בן דוד, השם שרשום על מצח המשיח). ה"כדת" של העולם הזה היינו לימוד תורה של כל אחד ואחד לפי ההלכה, כמה הוא צריך ללמוד לפי שו"ע, אבל ה"כדת" של משיח היא "כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי". כמו ששאל הלך לשמואל הנביא לשאול בענין האתונות^י. דווקא את שמואל הנביא, ששקול כנגד משה ואהרן^י, אפשר ללכת לשאול איפה האתונות (החמורים, החומריות) שלי שהלכו לאיבוד.

ה"כדת" של העולם הזה שייכת לטעם ולדעת, ללימוד תורה שלפי השכל (שאדמו"ר הזקן אומר שהוא הפשט של "עצה ותושיה"

ובטוב לבב על שזכה להיות אושפיזין לגבורה פעמים בכל יום כפי העת והפנאי שלו כמסת ידו אשר הרחיב ה' לו.

"משחרב בית המקדש אין להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה"^י, זו הדירה של הקב"ה בעולם ובכך כל אחד צריך לשמוח. אף על פי שהוא לא יכול להיות מרכבה לקב"ה, כמו האבות, הוא צריך לשמוח שיכול להיות אושפיזין לה' על ידי קביעות העתים שלו לתורה, כל אחד "כדת הניתנה" לו בהלכות ת"ת בשו"ע.

אם כן, הוא מפרש "כדת" על כמה תורה צריך כל אחד ללמוד לפי ההלכה, והיינו "כדת מדי ופרס די לא תעדי" למעליותא – מדי לשון מדה ושיעור ("כדת הניתנה לכל אחד ואחד") ופרס אותיות ספר (תלמוד תורה). ועל ידי זה זוכה לשמחה גדולה – "כדת מדי ופרס" בגימטריא "שמחה של מצוה" ו"די לא תעדי" בגימטריא שכר – "שכר מצוה מצוה"^י שהוא ה"שמחה של מצוה".

"כדת" בעניני תורה ו"כדת" בעניני גשמיות

אמרנו שבכל שלשת החלקים הראשונים של התניא לא חוזרת שוב המלה "כדת" – פלא, שרק בפורים יש את המלה הזו^י. אבל באגרת הקדש כב, לקראת סוף התניא, יש עוד פעם אחת "כדת". כלומר, בתניא המודפס שלנו, עם חמשת החלקים – כולל אגה"ק וקו"א – יש פעמיים "כדת".

אדמו"ר הזקן כותב שם שפלא בעיניו שהולכים להתייעץ בעניני גשמיות, עניני עולם הזה, עם צדיקים גדולי תורה, "כדת מה לעשות בעניני העולם הגשמי" (רמו מפורש למגלת

המשך בעמ' 21 <<

ט אסתר א, טו.

י אבות פ"ה מכ"א.

יא ויקרא כג, טז.

יב שמואל"א פ"ט.

יג ברכות לא, ב; רש"י על במדבר טז, ז.

ה ברכות ח, א.

ו ברכות לא, א ובכ"מ.

ז אבות פ"ד מ"ב.

ח "פורים פורים פורים" [לנו ברוך אשר בחר בנו] ועוד כדת עולה ד"פ (ממוצע כל תבה) משיח משיח משיח משיח.

כתר כהונה

נכנע תחת העבד, כי לפי הנראה לו הוא צריך אליו. אמנם אם יאמר לו בשם המלך שצוהו כך והוא רק שליח לדבר זה נמצא שאין לו מעלה עליו כלום. וזה פירוש המדרש כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך, ולא צוה שיאמר לאהרן כה צוה ה' רק ואתה הקרב סתם מעצמו ומידו ינתן הגדולה לאהרן. וזה הרע למשה שהוא יצוה לאהרן וינהג אותו שבזה מראה שאהרן נכנע אליו [כנ"ל].

חיבור העולמות וקיום העולם

את דברי ה' למשה "תורה היתה לי ונתתיה לך.... הייתי מבקש שתהיה גדול עליו", מפרש רבי שמחה בונים: שרצונו ית"ש היה שיתכהן על ידי משה דוקא, לפי שהכהן הוא המחובר עולם עליון בעולם התחתון במעשיו. אבל התורה הוא עיקר קיום העולם, לכן ראוי להיות כהונה על ידי משה שניתנה התורה על ידו והבן.

אהרן מחבר עולמות עליונים ותחתונים. אהרן מעלה את הנרות, מעלה את נשמות ישראל ומעורר את אהבתם לה' (בהיותו "שלוחא דרחמנא" וגם "שלוחא דידן"). אבל עוד לפני חיבור עליונים ותחתונים צריך שיהיה עולם, ועיקר קיום העולם הוא על ידי התורה, "לולא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתית"⁷. קיום העולם הוא בעצם ההכרה שלנו שאין קיום לעולם מצד עצמו, אלא ה' מהווה

וְאַתָּה הִקְרַב אֵלַיךְ אֶת אֶהֱרֹן אֶחָיִךְ.⁸
במדרש⁹: הה"ד 'לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי¹⁰, כשאמר הקב"ה למשה ואתה הקרב אליך הרע לו. אמר לו תורה היתה לי ונתתיה לך שאלולי היא אבדתי עולמי [כלומר, הקב"ה הוא שאומר "לולא תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי", לולא התורה אבדתי עולמי]. משל לחכם שנטל קרובתו ועשתה עמו י' שנים ולא ילדה [ואז מעיקר הדין יכול לשאת אחרת]. אמר לה בקשי לי אשה. אמר לה יכול אני ליטול חוץ מרשותך אלא שהייתי מבקש ענותנותך. כך אמר הקב"ה למשה יכול הייתי לעשות לאחריך כהן גדול חוץ מדעתך אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עליו. יש מפרשים שהיה רע בעיני משה שאהרן יהיה כהן גדול ולא הוא. אך באמת קשה לומר כך על משה, ה"עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". ועוד מקשה רבי שמחה בונים, הרי משה עצמו אמר "שלח נא ביד תשלח" וכוונתו על אהרן. לכן מסביר הרבי ר' בונים: אדרבה, מה שהפריע למשה הוא שיהיה נראה כאילו הוא הנותן את הגדולה לאהרן ולא ה' (וכמו שבאמת טען קרח בהמשך): על פי משל, אם מלך צוה לעבדו לתת מתנה או גדולה לאחד והוא נותן לו סתם ולא פירש לו בשם המלך. האיש הזה הוא

נערך ע"י יוסף פלאי, משיעור ש"פ תרומה תשפ"ג.

א שמוות כה, א.

ב שמוות רבה לו, ד.

ג תהלים קיט, צב.

במדרש (המובא בקול שמחה בהמשך) שכהונת אהרן נצחית כמו "לעולם ה' דברך נצב בשמים" – ותכונה זו אינה קיימת אצל משה.

ועוד, בגדי הכהונה הם "לכבוד ולתפארת", אך משה העניו מכל האדם לא יודע לקבל כבוד! גם כאשר משה שימש בכהונה גדולה (בשבעת ימי המילואים) הוא שמש בחלוק לבן שאין לו אמרא' – אין בו את תכונת הכהנים ולכן צריך את אהרן ממנו תצא הכהונה. אלא שהכהונה עצמה צריכה להיות 'תחת פיקודו' של משה, תחת התורה.

"שלשה כתרים הם, כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות"¹, וכל הצרות של עם ישראל מתחילות כאשר "כתר תורה" אינו בראש. בבית ראשון היו מלכים (כתר מלכות) שלא נהגו לפי התורה, ובבית שני היו כהנים גדולים (כתר כהונה) שלא נהגו על פי התורה. לכן נצרך שמשה יקריב את אהרן, כתר תורה ישלוט על כתר כהונה והכל יהיה על פי התורה.

1 תענית י"א, ב.
2 אבות ד', ג.

אותו בכל יום וכל רגע² – הכרה זו היא התורה. לכן הכהונה של אהרן היא דווקא על ידי משה, התורה של משה לפני העבודה של אהרן.

כתר תורה וכתר כהונה

את המשל על החכם שבא לשאת אשה נוספת, ומבקש מאשתו הראשונה שתעשה זאת, מפרש בקול שמחה: ודאי שהאשה אינה מחויבת זה, כי זה אינה מהמלאכות שהאשה עושה. וגם הוא יכול ליקח חוץ מרשותה. אלא שרצונו היה ליקח אשה על ידי ענוותנותה. שבזה הוא קיום וסדר הראוי, ונאה להם כך. אמר הקב"ה למשה, יכול אני לעשות אחיך כהן גדול חוץ מדעתך, אלא שהייתי מבקש שתהא גדול עלי. רצה לומר, שיתכהן אהרן על ידו דייקא. שראוי לכהן להעשות על ידי תורה. והבן ודו"ק.

משה הוא האשה הראשונה ואינו יכול 'להוליד' בקרבו את הכהונה. הכהונה היא כתכונה מולדת ונצחית ("הגן הכהני") – כמבואר

ה כמבואר בשער היחוד והאמונה.

המשך מעמ' 19 <<<

שלמעלה מהשגה שכלית רגילה – זו "כדת" של מקיפי הנשמה, חיה-יחידה. דווקא בזכות ה"כדת" של העולם הזה, של הנר"נ, מגיעים ל"כדת" של משיח, של הח"י.

שנהנים מתלמיד חכם) – זו "כדת" של מדרגות הנשמה הפנימיות, נפש-רוח-נשמה. אבל ה"כדת" של העולם הבא היא "כדעת" שלמעלה מטעם ודעת, מדרגה של נבואה

"ויצאה והיתה"

הערות במסכת גיטין

קידושין ונישואין חמשה למשיח

מתוך בטול ומסירות נפש גמורה של ישראל שבחרו להשאיר ביהדותם. זו קבלה ברצון גמור שאין עליה שמץ ערעור, ולכן ימי הפורים אינם בטלים לעולם. אמנם תכלית השלמות היא רק בביאת המשיח, כאשר ישראל יעשו את התורה בטבעיות גמורה, מודעות טבעית, גילוי 'הטבע היהודי'. תיקון הטבע היהודי מתבטא דווקא ברובד התחתון של הנפש, כוחות המוטבע נהי"ם (נצח-הוד-יסוד-מלכות), אך הוא נובע מהרובד העליון ביותר בנפש, הבטול העצמי. אז מתגלה מעלת התחתונים, עד ש"אשת חיל עטרת בעלה", ואז ישמע קול כלה (בסוד "שיר מרובע" של הנהי"ם). בהמשך יוסבר שהגילוי העתידי שייך כבר לנישואין.

נמצא שיש ארבע מדרגות מכפיה לרצון, המכוונות כנגד אותיות שם הוי' מלמטה למעלה בדרך הבאה: ה תתאה – "כפה עליהם הר כגיגית". כפיה גמורה בדין המלכות. ו – אמירת "נעשה ונשמע" של ישראל, מתוך התעוררות אהבה במדות הלב (אלא שעדיין יש טענת מודעא ואונס). ה עילאה – "הדור קבלוה בימי אחשורוש", עלייה לדרגת המוחין וקבלה בבחירה ורצון גמור. י – מודעות טבעית בימות המשיח, בבטול עצמי גמור מצד החכמה החודר ומתגלה דווקא במוטבע כנ"ל.

נישואין הדדיים

בקידושין צריך להיות דווקא "כי יקח

"כי יקח איש אשה". בקידושין החתן אומר "הרי את מקודשת לי" והכלה שותקת. אמנם במעמד הר סיני ישראל-הכלה אמרו "נעשה ונשמע" והקב"ה אמר "אנכי ה' אלהיך", כאמירת "הריני אישך" (כמו שהתבאר בפעמים הקודמות).

קול כלה

והנה "עתה בגלות נאמר 'נאלמתי דומיה' שהיא בחינת שתיקה... ולכך החתן הוא אומר הרי את מקודשת לי והכלה שותקת. אבל לעתיד כשתתעלה מעלה מעלה אז תהיה ג"כ משפעת ונקרא קול כלה"^א. ומעין זה היה כבר במתן תורה. אכן, בהר סיני עדיין לא הגיעה תכלית הכוונה. אמנם ישראל אמרו "נעשה ונשמע" אבל הקב"ה "כפה עליהם הר כגיגית" ו"מכאן מודעא רבה לאורייתא"^ב! העיקר היה מצד הקב"ה, אתערותא דלעילא, מצד האיש המקדש, עד כדי כך שישאל-הכלה נחשבים כאנוסים (כמבואר שהיה אז גילוי אהבה רבה מלמעלה, הר של אהבה כגיגית, וממילא התעוררו ישראל באהבה מלמטה), אנוסים ושותקים.

לכן היה צורך בקבלה מחודשת, "הדור קבלוה בימי אחשורוש", קבלת התורה בבחירה גמורה של התחתונים (דווקא בזמן הסתר פנים).

נערך ע"י יוסף פלאי מתוך רשימות הרב. ניתן לקבל בדוא"ל מהדורה מורחבת.

א תורה אור מה, א.

ב שבת פח, א.

הם בבחינת קידושין־אירוסין ולעיתיד לבוא בבחינת נישואין, ולכן דווקא אז ישמע קול כלה, "כי בזמן הזה הוא בחינת אירוסין... כי במתן תורה אף שהיה גילוי פנים בפנים היינו רק בבחינת חיזוניות בלבד... אבל לעתיד שיהיה בחינת גילוי פנימיות התורה שהוא ענג העליון שבתורה אז יהיה בבחינת נישואין!". בנישואין יש הדדיות, "חתן עם הכלה", ואף מתגלה מעלת הכלה ההופכת להיות "עטרת בעלה".

התבאר שאיש ואשה הם בחינות שמים וארץ. בקידושין העיקר הוא השמים, האיש, ובנישואין העיקר הוא הארץ, האשה. במתן תורה קבלנו תורה מן השמים, והיה צריך לדבר ולהשמיע אותה לארץ, כדבור החתן בקידושין, אך לעתיד לבוא "אמת מארץ תצמח", מצד ישראל־הכלה בנישואין גמורים.

על תורתו של משיח נאמר "תורה חדשה מאתי תצא". במתן תורה, בחינת אירוסין, היה צורך להשמיע את התורה, כדי להורות מלמעלה מה לעשות למטה. אך תורתו של משיח תנתן בשתיקה! קיום רצון ה' מתוך מודעות טבעית ללא צורך לצוות בפה, ודוק (תקשורת שאינה מילולית בין האיש והאשה לאחר הנישואין). מה שכן יהיה "קול כלה" לעתיד לבוא היינו שהכלה־האשה תאמר מה לעשות, "תורת אמך", חידושי תורה של התחתונים עצמם.

דבור ושתיקה

בקידושין העיקר הוא האיש, ולכן יש צורך בדבור, האיש מדבר ואומר (בחינת "השמים מספרים"), והאשה שותקת בצניעותה ("קול באשה ערוה"). אלא שבאמת שתיקת האשה, המקדימה את דבור האיש (כשהיא עושה עצמה הפקר כנ"ל) גדולה יותר, כערך המחשבה שמעל הדבור, "ישראל עלו במחשבה". אמנם בנישואין בהם האשה העיקר, הכל נעשה בשתיקה־מחשבה (אין צורך בדבור כלשהו) כמדת האשה.

איש אשה", האיש לוקח־מקדש את האשה. אבל בנישואין נראה שאין עניין כזה. לא צריך שהנישואין יהיו מצד האיש אלא גם מצד האשה, כדברי האבני נזר "בחופה קנין הנישואין בא בכח שניהם"^ג.

במעשה קידושין יש הגדרות מדויקות כיצד נעשה הקנין ומהי הלשון המועילה, ואילו נישואין הם עניין כללי של התחלת מציאות הנישואין, מנהג אישות, אשה ב"בית אישה". מתאים לכך שגדר הנישואין בישראל דומה לנישואין לפני מתן תורה ונישואין בבני נח, "דענין הנישואין עצמם הוא המציאות דחיי אישות... ובוזה אין שינוי בין קודם מתן תורה ולאחר מתן תורה"^ד. ועוד, האחרונים מבארים שבקידושין מעשה האיש יוצר את החלות, אבל נישואין הם מצב־מציאות, "שאם נמצאים ביחד לשם אישות זהו הנישואין, והתורה הוא דמשוי לה נשואה"^ה. לכן רק בקידושין יש הקפדה על צורת המעשה ולשונו וכו', אך בנישואין לא מצינו כלל אמירה.

מתן תורה ולעתידי לבוא

נמצא שבקידושין האיש הוא הפועל, "כי יקח איש אשה", והאשה נפעלת (לאחר ש'מפקירה עצמה' להיות נקנית על ידי האיש). אך בנישואין אין דווקא פעולה של האיש, ונראה שהאיש והאשה שווים בדבר. בקידושין צד האיש הוא הגלוי והאשה נסתרת יחסית, ובנישואין צד האשה עולה וניכר.

יתרה מזו, בנישואין האשה עיקרית יותר מהאיש! בלשון המשנה, בקידושין יש "האשה נקנית" ו"האיש מקדש" ואילו בנישואין הלשון היא רק "בתולה נשאת". בקידושין האיש אוסר את האשה על כל העולם ואילו בנישואין האיש מתחייב לה, הוא נושא־מעלה אותה להיות מעליו.

בפנימיות, בזמן הזה יחסי ישראל והקב"ה

ג שם משמואל פרשת פינחס.

ד לקוטי שיחות חל"ט פרשת כי תצא, עיי"ש.

ה תשובות והנהגות ח"ג ס' שצג, בשם הגר"ח, עיי"ש.

ו תורה אור הנ"ל.

מעל הראש, אל מקום השתיקה, סייג לחכמה. וכן מבואר שנשיאת ראש רומזת לשאת את אותיות **ראש** לאותיות שמעליהן וכך נעשה אותיות **שבת** (ר הופכת ל־ש וכו').

כל דבור הוא על מנת להשלים חסרון במציאות. אך השתיקה היא מתוך תחושה שהכל מתוקן בעצם, "והנה טוב מאד", כמו שה' הוא עצם הטוב, וכמו בשבת קדש בה הכל מוכן ומתוקן. זו דרגת הנישואין, שלמות חבור האיש והאשה, דרגת המקיף של החכמה שמנקודת־מבטה הכל מתוקן ועשוי, "כולם בחכמה אתברירו" ואחרי הבירור אין חסרון. כאשר האיש והאשה עצמם נמצאים בדרגה זו שמעל החסרון, מתוך השלוח הפנימית שלהם, הם יכולים לתקן אחרים (ולוהוליד ילדים). שבת היא "מעין עולם הבא", בחינת נישואין של ימות המשיח.

הנישואין שלמות הקידושין

הנישואין הם שלמות הקידושין, אז נשלמת בדרך ממילא הלקיחה של הקידושין. הדבור של הקידושין עולה בנישואין להיות "סיג לחכמה שתיקה". בקידושין האיש מקדש וקונה והאשה נקנית. מה שהאיש קונה שייך לקידושין עצמם, ומה שהאשה נקנית כולל ממילא את שלמות הקנין בנישואין. והנה קנין הוא לשון תיקון – התחלת הקנין היא בקידושין אך שלמות התיקון היא בנישואין, כלשון ברכת הנישואין "והתקין לו ממנו בנין עדי עד".

מתן תורה, בחינת קידושין, הוא המכין את התורה החדשה של המשיח, בחינת נישואין (שהרי "עוד פעם מתן תורה לא יהיה", אלא גילוי פנימיות התורה שנתנה בסיני). וכן "גואל ראשון הוא גואל אחרון", משה רבינו שהוריד את התורה בהר סיני, בחינת שמים, חוזר כמלך המשיח, בחינת הארץ, לקיום התורה בשלמות בטבע היהודי.

נישואין הם שלמות היחוד והזיווג בין איש לאשה, לקיום מצות "פרו ורבו", וכשם שהזיווג נעשה בשתיקה כך הנישואין בשתיקה. "הכל יודעים כלה למה נכנסת לחופה אלא כל המנבל פיו וכו'",¹ כלומר תכלית הנישואין היא דווקא בשתיקה שבהם.

קידושין שייכים לעצם הברקת החכמה. "ראשית הגילוי", ולכן יש לגלות הכל בדבור גלוי ומפורש, "פתח דבריך יאיר", גילוי הכוונה הפנימית של האיש לקדש את האשה. הדבור עצמו שייך למלכות ("מלכות פה"), אך שרשו בהברקת החכמה המתגלה במלכות, "אבא [חכמה] יסד ברתא [מלכות]".

לעומת זאת, הנישואין שייכים לדרגה גבוהה יותר, 'מקיפין דאבא', האור המקיף של החכמה עליו נאמר "סייג [גדר מקיפה סביב] לחכמה שתיקה!" דרגת השתיקה הגבוהה שייכת למחשבה, בסוד "כך עלה במחשבה לפני" – שייך להמשכת הנשמות בזיווג מהשרש העליון של "ישראל עלו במחשבה". הסייג המקיף בנישואין הוא סוד החופה, המכסה וחופפת על האיש והאשה גם יחד.

שתיקה בשבת

דבור שייך לששת ימי המעשה, בחינת האיש המקדש, והשתיקה־מחשבה שייכת לשבת, בחינת האשה (המלכות), שהרי בשבת ממעטים בדבור, "ממצוא חפצך ודבר דבר", ו"בקושי התירו לדבר דברי תורה בשבת". וכן הזיווג (תכלית הנישואין) שייך במיוחד לשבת, "עונת תלמידי חכמים" (וכן להלכה בעילת מצוה מותרת בשבת), הכל בשתיקה (ובקדושת המחשבה).

נישואין הם מלשון נשיאת ראש, "כי תשא את ראש בני ישראל" – ראש היינו המוחין, מקור הדבור הגלוי, ונשיאת הראש היינו העלאה

מלכות ישראל

תיקון המדינה

מצוות המלחמה

אדמתו עמו".

ביעור הרע: "תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח" – הרוע בעולם מגיע לשיאו ותמציתו בעמלק הנגוע בשנאת יהודים תהומית. בכל דור ודור, ממשיכיו של עמלק קמים עלינו להשמידנו, כמו במגילת אסתר, והמלחמה בעמלק תסתיים רק בתיקון העולם בעת הגאולה האמתית והשלמה.

כיבוש הארץ: ארץ ישראל ניתנה לעם ישראל לנחלת עולם מאת בורא העולם ככתוב בתורה. מצות ירושת הארץ, כיבושה ויישובה, כוללת מלחמה באויבי ישראל היושבים בארץ, "וְהוֹרֵשְׁתֶּם אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם... וְהוֹרֵשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ כִּי לְכֶם נִתְּנָה אֶת הָאָרֶץ לְרֵשֶׁת אֲתָהּ". הדמיון המסוכן כאילו אפשר לתת מקום מסוים בארץ לגורמים עוינים 'מתפוצץ לנו בפנים', כאזהרת התורה "וְאִם לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת יִשְׂרָאֵל הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תֹּוֹתִירוּ מֵהֶם לְשָׂפִים בְּעֵינֵיכֶם וְלְצַנִּינִים בְּצַדֵּיכֶם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲתֶם יֹשְׁבִים בָּהּ", וכפי שאנו רואים בעינינו בימינו (כמו חרפת 'הסכמי אוסלו' הזועקת לתיקון).

מעל ארבע המצוות הכלליות הללו, מרחף עניין ההקרבה ומסירת הנפש הנדרשות במלחמה. מסירות הנפש של ישראל היא ביטוי נשגב של קידוש השם בעולם, "וְלֹא תִחַלְלוּ אֶת שֵׁם קְדֹשִׁי וְיִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם". יהי רצון שמסירות נפשם של הקדושים שנהרגו בימינו על קידוש השם תהיה הצרה האחרונה לפני ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, "לְקַרְא שְׁנַת רְצוֹן לָהּ יוֹם נֶקֶם לְאַלְהֵינוּ לְנַחֵם כָּל אַבְלִים".

לעילוי נשמת האחים הקדושים -

יעקב ישראל ואשר מנחם פלאי,

הלל מנחם ויגל יעקב ניב - ה' יקום דמם

למלחמה באויבי ישראל היום יש ארבעה מניעים עיקריים, ארבע מצוות כלליות הכרוכות זו בזו: הצלת נפשות, נקמה, ביעור הרע וכיבוש הארץ.

בראש ובראשונה, הצלת נפשות, שמירה על חיי ישראל (בכל מקום שהם) – "לא תעמוד על דם רעך"! "כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" ופיקוח נפש דוחה את כל התורה. במישור הציבורי, הצלת נפשות מחייבת לנקוט מדיניות של יד קשה כלפי גורמים עוינים, לנקוט יוזמה התקפית ולצאת למלחמת מצוה "לעזרת ישראל מיד צר", לאור הכלל הגדול "הבא להרגך השכם להרגו". זהו התפקיד העיקרי של כל מלכות-שלטון, לדאוג לבטחון האישי של האזרחים ולבער את נגע שפיכות הדמים (וכאשר השלטון מותיר חלל ריק, אזלת יד והפקרות, הרי בכך הוא מזמין יוזמה פרטית של בני העם הכואבים).

הנקמה: פעולות תגמול וענישה, הן כלפי הרוצחים עצמם (כמו ביצוע עונש מוות למחבלים), והן כלפי מעגלים נרחבים התומכים ומעודדים את הטרור. מול הבזיון והחרפה של הדם השפוך, הנקמה מהווה תקומה ומחזירה את כבוד האדם וכבוד עם ישראל. "הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצריו וכפר

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי המאמר מצוות מסירות נפש, מלכות ישראל א.

הסיפור החסידי

הצדיק שלקח את החוק לידיים | סיפור לפורים

ובאותה שנה נתבטלו על ידי הממשלה מס הנרות ומס הבשר; ואולם, גזרת אנשי החיל מישראל לא נתבטלה. וירא כל העם כי מהשם היתה זאת.

[ספורי חסידים – מועדים' הרב זיון, פורים]

מדוע ר' קופל לא ביטל את כל הגזרות? ולמה לא זכר דבר מכל מה שקרה אז?

העובדות הללו מרמזות על כך, שהמקיים בהידור את הציווי "עַד דְּלֹא יֵדַע" במובנו הפשוט, זוכה ומתגלה בו שורש נשמתו. את היחידה שבנפש אי אפשר לחוש באופן מודע, ורק אי המודעות מהווה כלי אליה. במצב זה, המודעות הזוכרת והשקולה פשוט נעלמת – והאדם מסוגל לפעול בדרכים שלא שיער לעצמו: לבטל גזרות מחד, ולהמרות את פי הרבי מאידך...

אך ר' קופל לא נעזר רק בשכרות, אלא גם התחפש. מה פועלת בנפש התחפושת?

החוש השייך לחודש אדר, על פי ספר יצירה, הוא חוש השחוק. שחוק משמעו צחוק, אבל גם משחק – "משחקת לפניו בכל עת. משחקת בתבל ארצו". בחודש אדר, ובפורים בפרט, כולנו שחקנים המתחפשים לדמויות שונות, ותוך כדי תחפושת אנו גם מחפשים. את מי?

חשבו על כך: על אדם שמלביש את עצמו אנחנו אומרים שהוא מתלבש, אם הוא מספר את עצמו הוא מסתפר, ואם הוא מחפש את עצמו? מתחפש...

התחפושת, אם כן, גם היא דרך לחפש ולמצוא את העצמיות האמיתית, עצם הנשמה. באופן מפתיע, זה קורה דווקא על ידי המשחק והתחפושת לדמות אחרת לגמרי ממך – כשם

לפנים בישראל היו נוהגים בחדש אדר למנות ליום הפורים "רב" מיוחד, וכן "שופטים", "שוטרים" ו"מנהיגים". והי בימי הרב הקדוש רבי צבי מזידיטשוב, עשו להם בני הקהל של זידיטשוב בפורים ל"שר המדינה" המחוקק חוקים ומשפטים, את בן אחיו של רבי צבי הרב רבי קופל. והוא "השר", בחר לו "יועצים" משיבי טעם, מחסידים יראי השם וחושבי שמו, והם נהגו בו כבוד מלכות.

ויבוא רבי קופל לבית דודו הרב הקדוש רבי צבי לבוש במלבוש "שר המדינה", הוא ו"יועציו", שהיו כולם, כמובן, שתויי יין. דודו הקדוש נהג בוגם הוא כבוד מלכות, והפציר בו כי יצא "דבר מלכות" מלפניו לבטל גזרת מס הנרות ומס הבשר, שנגזרה באותה שנה. ויאות לו ה"שר" לדבר הזה.

ויוסף הרב לבקש מבן אחיו, כי יבטל את הפקודה לקחת אנשי חיל מיהודים, ולא אבה להסכים לו. וידבר אליו דודו הרב קשות ורכות, ויפצר בו בכל לשון של בקשה שיסכים לכך, והוא לא רצה בשום אופן. ערלה אזנו משמוע, ולא הועילו כל הבקשות וההפצרות. הלכו אליו החסידים, ודברו אתו גם המה קשות ורכות, והוא באחת: לא ולא. וילך דודו הקדוש ממנו בחרי אף, ולא אבה להביט אל פניו כל יום הפורים.

למחרתו יצא יינו מאתו, וישאלוהו כל החסידים: מה זה היה לך אתמול, אשר בזית דברי קדוש רבנו? וישבע: חי השם שאיני זוכר מכל הנעשה עמדי יום אתמול. וכל אשר ספרו לו היה בעיניו כדבר חדש, ולא האמין שאכן כך ארע לו אתמול.

ניגון

535 | ל' אדר תשפ"ב

מהיר ועליו

4

8

11

16

1 2 D.C.

משחקת לפני ה' בכל עת. היא שומעת את הכרוזים של מעלה, יודעת עתידות ומבטלת גזרות. אז לאיזה שר תתחפשו השנה?

« שיעקב אבינו התלבש בלבוש עשו, ודווקא כך זכה 'לרמות' את אביו ולקבל את הברכות השייכות לו משורש נשמתו. דרגה זו של נשמתנו

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

תלישת שיער כפייתית

אני סובלת מהפרעת תלישת שיער כפייתית מגיל צעיר. ניסיתי לטפל בבעיה בדרכים שונות אך שום דבר לא החזיק מעמד מספיק זמן. אשמח ואודה לעצת הרב.

מענה:

לגבי בעיית תלישת השיער צריך היסח הדעת (לחשוב על דברים אחרים טובים, לא על הבעיה בעצמה) ושהידים שלך תהיינה עסוקות בדברים אחרים (לדוגמה: כתיבה, נגינה או רכימה, סריגה וכו'). גם עטית כפפות עוזרת בממד הפרקטי.

סגולה להתגבר על הבעיה היא שבכל פעם שאת חשה צורך לתלוש שיער, תני מטבע לצדקה. וכמובן – הכי חשוב – בתפלות האישיות שלך לה' בקשי ממנו שיעזור לך להגמל מההרגל הזה (ושלא בזמן תפלה להסיח דעת מזה כנ"ל). עוד עצה חשובה: חזקי את קשריך עם חברות טובות

שלומדות יחד דברי קדושה ופועלות יחד לטובת עם ישראל. ברכה שתבשרי בקרוב בשורות טובות בכל!

אתר לשיעורי תורה

הציעו לי להקים אתר שירכז את שיעורי התורה שאני מוסר. אני זוכר שהרב הסביר שהיום איסור בניית "כמות" כולל בנית אתרים, בהם כל אחד בונה במה לעצמו. האם הבעייתיות היא גם באתרים של לימוד תורה או שכדאי להקים אתר?

מענה:

לצורך הפצת תורה ברבים וקירוב לבבות להשי"ת בודאי שאפשר לעשות אתר. זה לא במת יחיד (ח"ו) אלא מקדש מעט – "לית אתר פנוי מיניה" – שתהיה השראת השכינה באתר (גילוי אור השכינה שבכל אתר ואתר). אתר ר"ת אמונה תענוג רצון, ג' רישין שבכתו, עבודת השי"ת מעל

טעם ודעת – זה מה שיש להפיץ באתר. בהצלחה רבה!

איך לבחור שידוך

אני כעת ב"ה בתקופת השידוכים. האם עלי לחפש דוקא מישהו שהולך בדרך המדויקת שלי בעבודת ה', שמתחבר ומתחייב גם ממה שאני מתחייב, או שהעיקר שיש התאמה באישיות ורצון להקים בית של תורה ולימוד ואם אין רתיעה והתנגדות לדרך שאני חיה בה אז הכל בסדר?

מענה:

כמובן, העיקר הוא שיהיה בחור טוב – טוב לשמים (לומד תורה ברצינות ומקיים מצות בהידור) וטוב לבריות (עם לב רחב וטוב להיטיב ולהקדיש את החיים שלו למען הזולת ולגאולת ישראל), ושיש לכם שאיפות משותפות להקים בית של שליחות לעם ישראל, ושנעיים לכם ביחד. שתבשרי בשורות טובות!

אנכי והילדים

המדור לילדי ישראל

ברואי האנחה

מה אני לומד מכך? שבשעה שונכנס הכהן לעבד בקדש, צריכים שנים עשר השבטים להיות אחוזים היטב בעמק לבו! לאהרן הכהן ולממשיכי דרכו אכפת מכל יהודי ויהודי!

את האכפתיות הזו אנו פוגשים בהמשך בתכונה הבולטת ביותר של אהרן הכהן: אהבת השלום שלו. "הלל אומר: הוי מתלמידיו של אהרן – אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". לאהב שלום זו תכונה מברכת, אבל רדיפה אחריו היא כבר משהו אחר. כדי להשיג מישהו שבורח ממך ולתפס אותו עליך לאמץ דרכים מקוריות ומפתיעות, וכך אכן נהג אהרן הכהן.

דלנות אפני בלל

מה הינה דרכו המיוחדת? חז"ל מספרים לנו על השיטה. כאשר אהרן היה מזוהה מריבה בלתי פתורה בין שני יהודים, היה נגש לכל אחד מהם בנפרד ומדבר על לבו. הוא היה מתאר

פורים מתקרב! למה אתם מתחפשים השנה? התחפשתם פעם לכהן הגדול? אישית אני ממליץ על התחפשת הזו כאחת התחפשות המצלחות ביותר. למה? אני חושב שהסבה לכך היא מראהו המפאך – "מה נהדר היה מראה כהן גדול!"

אז אדם

ללא ספק, הבולט מבין שמונת הבגדים שלוּבש הכהן והראשון שתופס את העין הוא חשן המשפט המנח על לבו. מדוע? קודם כל, הוא ממקם במקום הבולט ביותר – על מרכז גופו. חוץ מזה, יש בו שלוב מרהיב של שתיים-עשרה אבני חן יקרות שונות המשבצות בזהב טהור.

לצווי הכהן על לבישת החשן נוספת אזהרה מיוחדת: "לא יחז!". על החשן להיות מחבר לבגד האפוד באמצעות שרשראות זהב ופתילי תכלת ולא לסוד מעל האפוד שמכסה על לבו של אהרן.

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

להשיג איזו מטרה הם 'מעקמים' את הספור, או שצובעים אותו בצבעים שונים כדי שהוא יתקבל. איך קוראים לכה? 'שקר לבן'. לא שקר מלכלה ושחר אלא כמעט האמת, כאלו שהשקר לבן ושקוף...

בכלל, לשקר אין רגלים. אדם שאינו דובר אמת מסגל להבטיח הבטחות אבל בכלל לא מרגיש חובה לקיים אותן, ואלו האמת מצטיינת בעקביות. אם אמרתי משהו – אעמד אחרי הדברים עד שאקיים אותם במלואם. זו הסבה שהמלה אמת מתחילה באות הראשונה [א] ומסתיימת באות האחרונה [ת]. כלומר, האמת תמיד רצופה מתחלה ועד סוף, מאלף ועד תיו. ואלו השקר? אותיות המלה (גם האות ש, כפי שהיא נכתבת בכתב סת"ם) עומדות עד חוץ ובכל רגע מטות לפל. כל זה מגביר את השאלה ששאלנו: כיצד יתכן שפאשר באים להשפין שלום, בשלמות, מתר לעקם את האמת ולהשתמש בשקר?

דבלימאל פס פאות

את השאלה הזו שואל הבעל שם טוב הקדוש, וכדי לענות עליה הוא משתמש במשל. אתם בטח זוכרים את הזמנים בהם נגיף הקורונה השתולל, ורבים היו מבודדים בבתיים. היה אז מרוץ רציני ותחרות חזקה בין מדינות וגופים, מי יצליח למצא ראשון את

באזניו עד כמה חברו מצטער על הריב המתמשך ועד כמה הוא בעצם משתוקק כבר לסיום את המריבה ולחזר לחברות ביניהם. "הוא פשוט נורא מתבייש ממך", היה מנמק אהרן את הנתק המתמשך. כך היה מרבה אהרן את לבם של שני הצדדים עד שהיו משלימים ונעשים אוהבים גמורים.

מה בעצם עשה כאן אהרן? בשמיעה ראשונה נראה שאהרן לא אמר את האמת. לכל אחד מהצדדים הוא מספר עבדות שאין להן בסוס. השני מצטער? לא בטוח, הוא דוקא נראה מאוד כעוס. מתבייש לבקש סליחה? הוא עדין באמצע להאשים את השני. "הוא התחיל...", מפירים?

מהנהגתו של אהרן מלמדים אותנו חז"ל הלכה: "מתר לשנות מפני השלום". אדמו"ר הזקן אף הגדיל לעשות, ובספר השלחן ערוך שלו הוא פוסק, שלא רק מתר לנהג כה, אלא הנהגה זו היא בגדר מצוה – "מצוה לשנות מפני השלום".

כיצד הדבר יתכן? פעמים בכל יום אנו מכריזים "ה' אלקיכם אמת", כי האמת היא תכונה מבהקת של הקדשה, ודבריו של ה' אמת לאמתה. "משה אמת ותורתו אמת", ולכן הצווי בה הוא "מדבר שקר תרחק". כלומר, לא רק שאסור לשקר בתכלית האסור, אלא יש להתרחק מפל דבור שדומה לשקר. אני מכיר אנשים שפאשר הם רוצים

לך את הראש. נניח שרבת עם החבר על פדור. אתה הגעת ראשון למגרש והתחלת לשחק ובא החבר וחסף לך את הפדור. חצפה! אתה ממש כועס עליו. מגיע אהרו, אחרי שנגעעת כמובן, ומספר לך שהחבר אינו סוג של ילד רע. איך אומרים? "אין ילד רע, יש ילד שרע לו...". אולי הוא ילד חדש שמחפש חברים ולא כל כך מצליח? אולי פדי לקבל תשומת לב הוא נוקט לפעמים במעשים שגורמים להתרגז עליו, אבל זה ממש לא הוא? האמת היא, שלילד הזה יש לב זהב, ועם קצת מאמץ תוכל גם לגלות שהוא מאוד מעניין ומצחיק. המריבה היא החלשה שלו, אבל התכונות הטובות שלו – הן הוא בעצמו!

יותר מכן, אומר לך אהרו הכהן. למה אתה מתעקש להמשיך במריבה? למה להעדיף לראות את ההתנהגות הרעה שלו ולא את התכונות הטובות המסתרות שלו? אתה, ורק אתה, יכול לשנות את התמונה. אז קדימה, לך על זה!

זהו השנוי שעושה לנו אהרו הכהן וכל מי שהולך בדרכו. לשנות מפני השלום פרושו לשנות את כוון החשיבה. ואז – גם סם המנות של השקר הופך לסם חיים של שלום.

שנוזה לאהבת השלום ולרדיפתו!

5?

החסון לנגיף הקורונה. לשם כך ישבו טובי הממחים במעבדות המשכללות בעולם, ובמרץ רב ערכו מחקרים נרחבים ונסויים לרב. יודעים מהו עקרון העבודה למציאת חסון? אולי מוזה, אבל בהכנת חסון משתמשים ב... נגיף עצמו! כמובן, הוא עובר שנויים רבים, הכוללים דלול, החלשה ותוספת של מרכיבים אחרים, אבל העקרון נשאר: על מנת לרפא משתמשים לא פחות מאשר בסם הממית עצמו!

אלא מה? בשביל למצא את המנון הנכון שיגרום לתרופה לרפא, ולא להמית חלילה, צריך ממחיות רבה. לא אתם ולא אני יודעים לעשות זאת, אלא רופאים ממחים, כאלו שלמדו לעמק במשך שנים את מקצועות הרפואה והכימיה וצברו נסיון רב בתחום הזה. רופא ממחה יודע לקחת את סם המנות ולהשתמש בו להכנת סם חיים מרפא. אהרו הכהן, מסביר הבעל שם טוב, הוא רופא ממחה. הוא יודע לקחת את סם המנות, את השקר, ולהשתמש בו בצורה נכונה. ההחלשה והדלול שהוא עובר הופכים את השקר לשנוי. אהרו הכהן לא משקר, חלילה, אלא מלמד אותנו כיצד לשנות מפני השלום. מה ההבדל בין שקר לשנוי?

דלנות את פרא

מה עושה אהרו בדבוריו? הוא משנה

"תמחה את זכר עמלק" – בכיף! יש הנוטים

'להדחיק' את המצוות הקשורות במחית עמלק, או להתייחס אליהן כמצוות 'לא-נעימות' אותן יש לקיים בלית-ברירה, מתוך קבלת-עול. אכן, שיוך המצוות הללו בלוח השנה היהודי ל"מרבין בשמחה" של חודש אדר ושל חג הפורים, מלמד כי ההיפך הוא הנכון. בעוד שבכל השנה יסוד המצוות הוא קבלת-עול, במצוות חג הפורים צריכים טוב-טעם ותענוג:

אנו נוטים לזכור דווקא דברים נעימים, לכן כדי לקיים "זכור אשר עשה לך עמלק" צריך 'געשמאק' בענין. "תמחה את זכר עמלק" מלא בתענוג הנצחון – "ישמח צדיק כי חזה נקם"! אפילו בזהירות משכחת עמלק, שיש בה יראה מפגיעתו הרעה, יש חבה מסוימת להעלאת הדברים השליליים למודעות, על מנת לטפל בהם כדבעי – כרופא הלומד בחשק ובשקידה על מחלות שונות כדי למגרן.

על כך ועוד תוכלו לקראו בגליון הפורימי שלפנינו – "קנקן חדש מלא ישן" המרווה ב"יינה של תורה" בו ניתן "לבסומי בפוריא עד דלא ידע".

התנועדות ליל פורים
עם הכהן צ'חק אינגבורג שליטיא

יום ב', אור לי"ד אדר 21:30
ישיבת רמת אביב - טאגור 32 תל אביב

עזרה נשים | שידור חי | מכירת ספרים